

Iskra

29

V začetku junija se je skupina 12 Iskrinih planincev povzpela na najvišji vrh Pirenejev 3404 m visoki Pico de Anete. S te ture objavljamo tudi reportažo, ki jo bomo nadaljevali še v nekaj naslednjih številkah Glasila. Na sliki: povratek z gore

Grenke izkušnje,

tak priokus pa imajo tudi letošnji izvozni rezultati, ko domača vsi, ne samo v Iskri, občutimo, najbolj milo rečeno, neprijetne posledice sedanjega deviznega in zunanjetrgovinskega sistema. Zaradi dohodkovne nezanimivosti, se je v nekaj zadnjih mesecih marsikatera Iskrina tovarna raje preusmerila na domače tržišče, in to kljub temu, da je naša kupna moč že krepko opehana, poleg nelikvidnosti in milijardnih vsot zapadlih terjatev pa je vse bolj izrazito tudi zapiranje posameznih tržišč. Po drugi strani pa ima na primer Iskra Commerce na izvoznem področju kar precej težav, saj zaradi omenjene »domače« preusmeritve ni dovolj blaga za izvoz, temu problemu pa lahko dodamo še spremenljivo kakovost, neizpolnjevanje rokov, skratka poslovno higieno...

Kljub vsemu pa se je Iskri posrečilo do polletja povečati celotni izvoz za 2%, še bolj razveseljiv pa je bil izvoz na razviti zahod.

Grenkim izkušnjam z devizno zakonodajo — napovedujejo sicer že nekatere poteze sprotne gospodarske politike za oživljanje proizvodnje in povečanje izvoza — lahko mirne duše dodamo še učinke in posledice sprememb zakona o celotnem prihodku in dohodku. Vsekakor je jasno, da je novi davčni sistem najbolj naperjen proti tistim, ki varčujejo in dobro delajo — jemlje namreč uspešnim in daje bolj zadolženim in manj uspešnim. Lahko bi celo rekli, da imamo v Jugoslaviji zakonodajo, ki podpira nedelo...

Je potem mar čudno, da so letos vsa gospodarska gibanja izven nadzora uradne ekonomske politike, o čemer nedvomno govorijo trištevlična inflacija, zunanjetrgovinska nelikvidnost države, notranje razraščanje volunterističnega normativizma in, ne nazadnje povečan gospodarski kriminal.

In v takšnih razmerah nam je v Iskri, kot vse kaže, vendarle uspelo zaustaviti negativna gospodarska gibanja.

Lado Drobež

Naš program ima mesto v evropskem merilu

Miro Krek je pred nedavnim prevzel mesto novega glavnega direktorja naše DO Industrije za električna orodja v Kranju. Ko smo ga že ob imenovanju za direktorja naprosili, naj bi dal intervju za naše glasilo, je dejal, naj malo počakamo, kajti potrebuje določen čas, da bi se vživel v novo funkcijo in delovno mesto. In imel je prav. Zdaj, ob polletnem obračunu pa se je ponudila prava priložnost in tako smo v našem razgovoru z njim srečno združili dve komponenti-spregovoril je tako o delu in poslovanju DO ERO, hkrati pa je spregovoril tudi o sebi, svojih načrtih, konceptu in zamisli, kako z delovno organizacijo v bližnji in tudi daljni prihodnosti.

Na prvo vprašanje, kako ocenjuje rezultate poslovanja I. polletja, nam je odgovoril:

Rezultati poslovanja v I. polletju so v primerjavi z lanskim obdobjem in predvsem z letom 1985, izraženi v številkah, dobri. To ugotavljamo iz realizacije proizvodnje in prodaje, izvoza pa tudi iz celotnega prihodka in dohodka. Poudaril bi rad primerjavo z obdobjem leta 1985, zato, ker je bilo leto 1985 krizno leto in skozi sanacijske ukrepe in vrsto akcij v letu 1985 se je položaj v smislu vodenja proizvodnje in realizacije na trgu pa tudi v celotnem prihodu tako izboljšal, da lahko govorimo o letošnjem letu o nekem napredku, vendar pa je vsak napredek in vsak ekonomski pokazatelj v dohodku zadovoljiv iz realizacije primerljivosti. Če se primerjamo z letom 1985, ko smo bili slabi, z letošnjim letom, lahko ugotovimo, da smo letos dobri. Če pa se primerjamo s panogo, z nekimi okoljem, ali pa z najboljšimi akumulativnimi delovnimi organizacijami v Iskri, ali širše, potem pa ugotavljamo, da smo, žal še vedno slabi. To merilo moramo vzeti za ocenjevanje samega sebe, ne pa merilo, da smo bili takrat slabi, danes pa smo boljši. Tu imamo še vedno nedosežene cilje in rezultate in po tem kriteriju lahko govorimo, da smo še vedno neuspešni. Tu pa imamo spet kriterij, kaj pomeni neuspešnost v neki panogi?

Naša panoga ima značaj široke potrošnje, značaj velike ekstenzivnosti, hitrih sprememb na trgu in velike konkurence in naša panoga v Jugoslaviji in tudi v svetu ni med najbolj propulzivnimi v smislu dohoda. O teh primerjavah je vedno težko reči, ali si zadovoljen, ali si dosegel cilje, ali dosegaš tisto, kar si si zastavil za cilj.

Pokazatelji, ki so eksaktni — plan na eni strani in realizacija, pokažejo, da smo cilje, dosežene v planu — vsaj v številkah, dosegli. To je proizvodnja, ki smo jo dosegli in celo presegli za nekaj odstotkov, izvoz smo dosegli v planiranem znesku, to je 5 mio dolarjev, delež našega izvoza na zaposlenega je v Iskri med najvišjimi. Dosegli smo tudi prodajo na domačem trgu, presegli smo jo celo za 5%, dohodek in akumulacija sta sledila tem rezultatom tako, da lahko govorimo o nekem poslovnem skladu in akumulaciji, ki sta zadovoljiva.

Vedno pa, ko analiziramo rezultate, smo na eni strani z njimi zadovoljni, na drugi pa moramo nekaj povedati tudi o vložku za doseženi rezultat. V tem trenutku pogledimo v naši DO, kje smo naredili napake in kje so bile žrtve, da smo lahko naredili takšen vložek. Trdim, da smo za doseženi rezultat preveč ekstenzivno zaposlovali. Stopnja zaposlenosti v prvem polletju je bila previsoka. Drugič, za takšen rezul-

tat smo naredili preveč nadur. V tej neurejeni proizvodnji smo morali prevečkrat posegati za dodatnimi akcijami, nadurami, prostimi sobotami in podobno. Zato imenujem ta rezultat »žrtev«. Prav tako je bila »žrtev« tudi prevelika zadolženost ob premajhnem obračanju vseh sredstev, zalog, pomanjkanju kapitala, morali smo se prevečkrat zadolžiti, kar pomeni obrestno mero in padec pri akumulaciji in dohodku. Prevelika zadolženost pomeni zmanjšanje dohodka.

Za doseženi rezultat smo tudi preveč uvažali. Delež uvoza je bil prevelik, poznamo devizno problematiko, ki pomeni direktni udar na ekonomiko, na izvozne rezultate, to pomeni prevelik uvoz, zadolženost. Tudi zaloge so se nam preveč povečale. Iz želje po nemoteni proizvodnji smo pri nabavi preveč spustili vaje. Nabava je te vaje z veseljem sprejela in ugotovitev je, da so nam porasle zaloge. Posledica vsega tega je nelikvidnost. Temu pravim »žrtev«, ali pa posledice, ki izvirajo iz tega, če smo proizvodnjo kolikor toliko uspešno uresničili. Prav v tem segmentu pa so rezerve v ERO — v zaposlenosti, ekstenzivni proizvodnji, v zalogah, v uvozu, v repro-materialu, v izkoriščenju kapitala itd.

Katere cilje ste si zastavili ob prevzemu novega delovnega mesta?

»Ko sem nastopil tukaj svojo novo delovno dolžnost, sem si zastavil za letošnje leto tri naloge. Prva naloga je realizacija plana z vsemi komponentami, ki temu sledijo, največja pa je realizacija izvoza, prodaje, proizvodnje in dohodka. To je prva naloga planskih postavk. Druga naloga je opredeliti strategijo razvoja DO ERO do leta 1995 in temu podrediti investicijske naložbe.

Tretja naloga, ki smo jo sprejeli pa je organizacijsko urejanje kadrovskih struktur, ki bo zagotavljala, da bosta prvi dve nalogi sploh lahko potekali. To je razporeditev delavcev tja, kjer bo vsak imel največ delovnih učinkov in organizacijo seveda urediti tako, da bo funkcionalna in, da bo odigrala svojo vlogo. Naš cilj, ki ima tržno podlago, je v šestih mesecih drugega polletja narediti še za en mesec

Miro Krek

več v produkcijskem smislu. To je velik in skoraj nemogoč cilj in ugotavljamo, da ga bomo z nekim od-

Iskra Kondenzatorji

Poslovanje v prvem polletju

stopanjem in verjetno z velikim naporom tudi uresničili. Vso proizvodnjo bomo morali prodati in ustvariti akumulacijo-dohodek, ki naj bi bil temelj za realizacijo drugega cilja, to pa je skozi dolgoročno opredeljeno strategijo ustvariti osnovo za investiranje. Mi smo našo strategijo opredelili — kakšni bi bili radi, kakšen je naš položaj na evropskem in jugoslovanskem trgu, kakšne resurse rabimo za naš razvoj in tako opredeliti našo strategijo do leta 1995. Znotraj tega imamo že izdelan investicijski elaborat, ki je bil predložen bankam in Iskri in

kaže našo nujno potrebo po posodabljanju tehnologije kot prvo stopnjo našega razvoja do leta 1995. Zato je ta povezava s tekočim poslovnim rezultatom tako pomembna danes, saj, če ni denarja in kapitala, tudi investirati ne moreš. Drugače pa to pomeni, da si obsojen na propad. Kdor danes ne investira, se ne posodablja in ne gre v tehnološke cikle razvoja svoje proizvodnje, je dolgoročno obsojen na propad. Zato tako velik pritisk na realizacijo kratkoročnih nalog, da bomo lahko v naslednjem koraku realizirali dolgoročno komponento.

ške smo dosegli v višini 56% kar pomeni, da smo plan materialnih stroškov presegli, medtem ko se realizacija načrtovane proizvodnje giblje v okvirih plana. Indirektni stroški, skupaj z amortizacijo so za 160% večji, kot v istem obdobju lanskega leta. Planirani indirektni stroški so realizirani v višini 46%.

Iz naslova novih predpisov o oblikovanju in delitvi celotnega prihodka beležimo v prvem polletju za 570.986.000 din manjši dohodek, ta znesek pa predstavljajo v glavnem od kupcev pridobljene inflacijske obresti, ki se ne všttevajo več v celotni prihodek.

Znižanje dohodka na račun novih predpisov je znašalo v naši delovni organizaciji v prvem četrtletju 426.674.000 din in v drugem četrtletju le dodatnih 144.312.000 din, kar je bistveno manj kot smo načrtovali. Kje so vzroki:

— uradna statistika določa koeficient povprečne rasti industrijskih cen, ki je v drugem četrtletju nižji kot v prvem četrtletju, (podatki hkrati beležijo bistveno nižjo rast industrijskih cen, kot znaša dvig življenjskih stroškov) kar občutno vpliva na višino revalorizacijskih stroškov.

— v drugem trimesečju so bistveno porastle negativne tečajne razlike in inflacijske obresti, kar je z vidika dodatnega obremenjevanja dohodka po novem obračunskem sistemu ugodno, hkrati pa izredno slabo vpliva na likvidnostno stanje v delovni organizaciji.

V DO smo uspešno ustvariti za 5.746.630.457 dohodka, kar je za 166% več kot v istem obdobju prejšnjega leta. Planirani dohodek delovne organizacije za obravnavano obdobje pa je presežen za 24%.

Obveznosti iz dohodka so v prvem polletju letošnjega leta za 154% večje kot v istem obdobju lanskega leta. Porast obveznosti ne kaže učinkov napovedanega zmanjševanja izdatkov za splošno in skupno porabo. Delež izdatkov za splošno in skupno porabo za druge namene zunaj DO

se je dvignil od načrtovanega 34% deleža v dohodku na 36%.

Cisti dohodek delovne organizacije ob polletju znaša 3.701.568.000 din in je za 173% večji, kot v istem obdobju preteklega leta. Za bruto osebne dohodke smo namenili 2.403.624.000 din, ali za 140% več kot lani v istem obdobju. Višina mesečnega neto OD na zaposlenega je naslednja:

Povprečni mesečni neto OD je za 131% večji, kot leto prej. Iz navedenih podatkov pa je nadalje tudi razvidno, da so se opazno dvignili prispevki iz osebnih dohodkov. Delež sredstev za osebne dohodke v dohodku se je znižal in sicer, tako v primerjavi s planom, kot v primerjavi z realizacijo v prvem polletju lanskega leta. Nasprotno pa se je delež sredstev za akumulacijo v dohodku dvignil in sicer od 13% v polletju 1986, na 18% v polletju 1987.

Iz višine sredstev namenjenih za akumulacije ter iz povečanega deleža dohodka v celotnem prihodu za akumulacije ter iz povečanega deleža dohodka v celotnem prihodu je razvidno, da smo v obravnavanem obdobju dosegli zadovoljiv finančni rezultat poslovanja. Slednje pa še ne pomeni, da je čas za brezbržno pričakovanje preostalega dela poslovnega leta. Namreč, ne glede na izračunani finančni rezultat se v delovni organizaciji srečujemo z likvidnostnimi težavami, kar je posledica naštetih dejstev.

Iskra

ISKRA ZORIN, o.sub.o. CAOP, b.o.

Trg revolucije 3, 61000 Ljubljana (Brijona Krajnc)
Tel. 213-213 int. 3474

Osnove uporabe osebnih računalnikov (PC) učilnica (K1)

Urniki

I. Dan:

8.15 — 8.30 Uvod (Krštič)
8.30 — 9.45 Rokovanje s PO (Fabjančič)
10.30 — 11.30 MS-DOS 3.2 (Golob)
11.45 — 13.45 Menu — za računalniško rabo PO (Fabjančič)

II. Dan:

8.15 — 10.45 Wordstar — osnove popularnega besednega procesorja (Fabjančič)
11.45 — 12.45 Lotus — osnove (Fabjančič)
12.45 — 13.45 Lotus — osnove (Suhač)

III. Dan:

8.15 — 13.45 Vaje — konsultacije (Fabjančič)

Prvi tečaj bo od 2. 9. 1987 do 4. 9. 1987, ponovljena pa od 9. 9. 1987 do 11. 9. 1987 in od 30. 9. do 2. 10. 1987

Magister D. Krštič

Tretja naloga — organizacijsko urejanje kadrovskih struktur: po polletju bomo začeli razporejati vsakega delavca na ustrezno delovno mesto. Takoj zatem sledi kadrovska okrepitev strokovnih služb, predvsem razvojnega in tehnološkega kadra. Nekaj rezultatov je tu že vidnih.

V okviru te točke pa imamo še neko organizacijsko gibanje v DO ERO — ugotavljam namreč, da je bila bivša Elektromehanika izredno zastarej bazen. Matične strukture so ostale zastarele in mi moramo zato organizacijske probleme, naj si bo to proizvodnja, skladiščenje, materiali, delo v proizvodnji in ostalo, posodobiti.

In končno, kako gledate na mesto in vlogo direktorja zdaj in tukaj?

»Biti direktor je izziv za vsakega posameznika. Takrat, ko se odločaš, ali boš delal kot svetnik na nekem pomočniškem mestu ali v kakšnem laboratoriju, je vzporedno s tem sprejeti odgovornost direktorja predvsem izziv v smislu izpostavitve samega sebe. Torej, če si pripravljen sprejeti ta izziv na eni strani na drugi strani pa moraš oceniti samega sebe, da bi ugotovil, ali si sposoben nositi probleme, ki se neizogibno pojavljajo in, če imaš tistih nekaj fundamentalnih znanj, da to delo sploh lahko

sprejmeš.

To sem ves čas dajal na tehnično in tehtal, ali sem kot oseba sposoben, ali imam izkušnje, ali poznam Iskro dovolj, da lahko prevzamem tako težko funkcijo. Druga plat pa je ocena okolja, v katerega prihajaš. Program v DO ERO in kadre sem ocenjeval — in vedno bolj sem prepričan, (zato tudi govorimo za ERO in za to funkcijo), da so možnosti v tem programu velike, da lahko z dobrimi in organiziranimi delom in definiranimi cilji programa ročnega orodja v Iskri, v Jugoslaviji in v Evropi, tudi nekaj naredimo. To je eden izmed redkih programov Iskre, ki lahko z akcijami v razvoju, tehnologiji in trženju lahko dobi svoje mesto v evropskem merilu. Tega ne moremo reči za veliko Iskrinih programov. Skozi oceno teh možnosti sem videl, da se da še mnogo storiti. Ne moremo mimo objektivnih težav, vendar z dolgoročno, definirano politiko in delovanjem sem prepričan, da lahko ERO postane dobra delovna organizacija.

V ocenjevanju programa in možnosti je viden pomemben zaostanek v svetu, rezultati primerjav z zaostankom pa kažejo, da zaostajamo za dve, tri leta in, da z vložkom v kadre, razvoj, in tehnologijo, lahko ta zaostanek nadomestimo.

D. Ž.

Glavni elementi poslovanja DO ERO v I. polletju 1987

v 000 din

Elementi	I. pol. 86	I. pol. 87	IND	plan I. pol. 87	IND	letni plan	IND
Ekst. proizv	6.288.457	13.542.063	215	10.893.253	124	21.672.031	62
št. izd. strojev	201.402	214.647	106	210.180	102	416.000	52
izvoz ICD v \$	3.088.146	4.650.564	150			10.510.488	44
uvoza UCD v \$	2.344.000	3.872.000	165			7.300.000	53
prodaja DT	5.699.928	11.921.472	209	10.649.200	112	22.500.000	53
nabava DT	2.676.415	6.106.797	228			11.045.500	55
št. zapos. 30.6.87	718	748	104				

povpr. NOD/zap.	95.235	213.085	223
Celotni prihodek	6.115.129	13.642.753	223
dohodek	991.574	2.582.049	260
čisti doh.	657.620	1.780.009	271
— del ČD za OD	580.318	1.356.654	234
— del ČD za SSP	6.358	97.407	1532
21. — del ČD za stan.	31.280	97.069	310
24. skupaj skladi	77.301	423.355	547
akumulacija	39.280	228.879	582

Tovarna generatorjev in elektronike

Pred otvoritvijo novih proizvodnih objektov

V novogoriški Iskri Avtoelektriki bo 12. septembra letos velik dogodek, velik praznik. Lahko rečemo, da bo to prava prelomnica v bogati zgodovini uspešnega delovanja tega 3620-članskega kolektiva. Ta dan bodo namreč nadvse slavnostno odprli nove proizvodne prostore za proizvodnjo alternatorjev in elektronskih sklopov, otvoritve pa se bodo udeležili tudi številni visoki gostje, ki bodo pred tem na slavnostnem zasedanju novogoriške skupščine, saj praznuje prav takrat Nova Gorica svoj praznik, torej bo tudi otvoritev proizvodnih objektov vključena v okvir številnih slavnosti v malem mestu ob Soči.

Otvoritve se bodo seveda udeležili tudi člani kolektiva, ne le iz šempetrskih TOZD, pač pa tudi iz dislociranih: Bovec, Tolmin, Ljubljana, Komen, saj bo sledilo takoj za otvoritvijo skupno tovariško srečanje na obronku Goriškega krasa, v Opatjem selu. Vendar o tem nekoliko več in podrobneje v posebnem obvestilu, ki bo pravočasno med vami. Povrnimo se sedaj znova k novi delovni zmagi, k pomembni pridobitvi za tovarno generatorjev in elektronike, čigar »last« so novi proizvodni objekti, za Iskro Avtoelektriko, za SOZD Iskra in za vso našo skupnost. Pred naš novinarski mikrofoni smo povabili Metoda Gorenščka, direktorja tovarne, ki odpira nove delovne zmogljivosti.

Smo tik pred otvoritvijo novih proizvodnih objektov. Kako je prišlo do odločitve, da ste šli v tako pogumno investicijo?

Vsem nam je poznano, da proizvodnja avtomobilov v svetu in pri nas nenehno narašča iz leta v leto. Zlasti naša domača avtomobilska in traktorska industrija je v zadnjih nekaj letih napravila velik skok na področju proizvodnje in prodaje. Temu skoku mora slediti seveda tudi naša delovna organizacija, kot glavni dobavitelj avtoelektričnih izdelkov, predvsem alternatorjev, nenehno mora biti v koraku z njihovimi potrebami. Torej je jasno, da z zastarelo opremo in neustrezno tehnologijo tej rasti ne bi mogli sledi-

ti. Nikakor pa ne smemo zanemariti tudi potrebe, oz. obveznosti, ki jih imamo do posameznih trgovinskih organizacij, ki jim dobavljamo naše izdelke in rezervne dele. Seveda pa je bil pri odločitvi za takšno investicijo prisoten tudi izvoz naših izdelkov predvsem na zahodno tržišče.

Kakšne dohodkovne učinke načrtujete v novih prostorih, ko bo proizvodnja dokončno in nemoteno stekla?

Glede na veliko povpraševanje po naših izdelkih in drugih elektronskih sklopih, ki prihajajo z naših tekočih trakov, smo iz leta v leto opazno povečevali količine. Po zagonu nove opreme, ki smo jo nabavili v okviru te investicije pa bomo v naslednjih letih količine naših izdelkov še bistveneje povečali. To pa še ni vse. Z novo, sodobnejšo opremo in tehnologijo, se bo vsekakor povečala tudi produktivnost in nenazadnje tudi kakovost proizvodov. S tem pa se nam povečujejo tudi možnosti za še večji prodor na tuje, predvsem konvertibilno tržišče.

Vse to, kar sem sedaj povedal pa vliva velik optimizem, da bomo že letos, predvsem pa v prihodnjem in naslednjih letih dosegali dobre proizvodne in dohodkovne rezultate.

Čeprav je pretežna večina naših bralcev seznanjena, kaj proizvaja vaša, pretežno »ženska« TOZD pa nam le povejte, kateri je vaš glavni proizvodni program?

V naši temeljni organizaciji proizvajamo alternatorje za osebna in gospodarska vozila ter za potrebe traktorske industrije. Poleg tega izdelujemo tudi ustrezne napetostne regulatorje, brez katerih alternatorji ne morejo delovati ter druge elektronske sklope, ki jih vgrajujejo v avtomobile, kamione in traktorje. Z veseljem pa moram povedati, da že tečejo obsežne priprave za osvojitve novega proizvoda. Že v začetku prihodnjega leta namreč načrtujemo postopno proizvodnjo elektronskega vžiga.

To bo vsekakor pravi industrijski »hit«, ki bo posodobil vašo proizvodnjo. Kaj pa posodabljate z novo investicijo?

Poleg dveh novih objektov, hala za proizvodnjo alternatorjev in sodobni objekt za elektroniko, je v investicijo vključena tudi nabava nove, sodobne opreme. Z njo bomo posodobili proizvodnjo alternatorjev, zelo veliko nove opreme pa je namenjene področju proizvodnje elektronskih sklopov. Velik del nove opreme že služi svojemu namenu, torej je že v pogonu, preostalo pa bomo aktivirali v bližnji prihodnosti. V tem trenutku ocenjujemo, da bo že v začetku prihodnjega leta stekla proizvodnja tako, kot smo načrtovali z investicijskim programom.

Vaša proizvodnja je tehnološko izredno zahtevna. Menite da ste, oz. da boste kos zahtevam tujih in do-

Metod Gorenšček, direktor tovarne generatorjev in elektronike

mačih tržišč — tako po strojni opremljenosti (čeprav ste nanizali vrsto novih strojnih pridobitev), kot po ustrezni kadrovski zasledbi?

Res, naši proizvodi so konstrukcijsko in tehnološko zelo zahtevni. Da lahko razvijemo in izdelamo kakovosten, predvsem pa zanesljiv izdelek, moramo vložiti veliko znanja, potrebno je sodelovanje močnega strokovnega kadra in dolgoletne izkušnje. Pred nami je tudi spoznanje, da postajajo naši kupci iz leta v leto bolj zahtevni. To je bilo tudi eno izmed vodil za posodobitev obstoječe proizvodnje. Iz dosedaj doseženih rezultatov je razvidno, da smo naredili na tem področju viden premik. Z uvajanjem novih tehnologij in sodobnejših izdelkov, se izboljšuje tudi kakovost. To je opazno tudi pri občutnem zmanjševanju reklamacij. Seveda bomo še naprej posodabljali in uvajali v proizvodnjo nove izdelke za potrebe domačih in tujih trgov.

Prepričan sem, da bomo s to investicijo dosegli zastavljene cilje pa čeprav so izred-

no drzni. S povečevanjem proizvodnje in izboljševanjem kakovosti ne bomo zadovoljili samo domačega, ampak še bolj zahtevnega tujega kupca. Zavedamo se, da so pred nami še velike obveznosti. Za realizacijo le-teh pa se bomo morali tudi kadrovske okrepiti.

Kot ste v dosedanjem razmišljanju že omenili, gre veliko vaših izdelkov tudi prek naših meja. Kam vse izvažate?

Izvažati konstrukcijsko in tehnološko zastarele izdelke res ni lahko, oz. z njimi nimaš kaj iskati v tujini. Z dosedanjim izvozom smo zadovoljni. Poleg izvoza v mnoge evropske

države, predvsem zahodne, izvažamo tudi v Iran, Združene države Amerike in drugam. V prihodnjih letih pa se nam odpirajo lepe možnosti za še večji prodor z našimi izdelki k nekaterim zahodnim avtomobilskim firmam, predvsem zaradi uvajanja sodobnih izdelkov v proizvodnjo.

In še zadnje vprašanje. Kaj bi zaželeli članom kolektiva ob novi pridobitvi?

Kljub ogromnim naporom z novo pridobitvijo nikakor nismo mogli zadovoljiti vsem željam in zahtevam zaposlenih. Prepričan pa sem, da bo večina delala v boljših delovnih razmerah. Tudi v bodoče

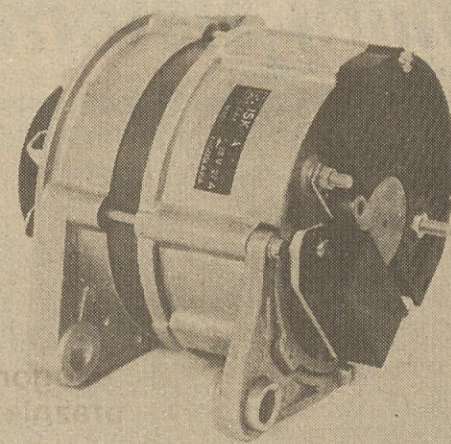
Alternator, eden izmed številnih proizvodov tovarne generatorjev in elektronike

bomo skrbeli za humanizacijo dela in izboljšanje delovnih pogojev.

Ob tej priložnosti čestitam vsem delavkam in delavcem za dosežene delovne rezul-

tate z željo, da bi se v novem delovnem okolju dobro počutili. Seveda pa je moja največja želja, da bi tudi v bodoče vsi skupaj dosegali še boljše rezultate.

Marko Rakušček

Novo proizvodno halo, »Iepotico« med proizvodnimi objekti Iskre Avtoelektrike, bodo odprli 12. septembra 1987

Krmilni sistem Iskra CNC za obdelovalne stroje plastičnih mas ARB D-12

Potrebe po avtomatizaciji industrijskih procesov in sistemov se v zadnjih letih tudi pri nas v jugoslovanskem, predvsem pa v slovenskem prostoru naglo večajo.

Vzrokov za to je verjetno več, med njimi pa so prav gotovo velike želje in prizadevanja strokovnjakov s tehničnega področja, da bi vsaj zmanjšali zaostalost za vse bolj razvitimi državami v svetu (ZRN, Japonska, ZDA itd.). Poudariti moramo tudi ekonomske zakonitosti (eksistenca) ter potrebe jugoslovanskega tržišča predelovalne industrije, konkretno industrije obutve Jugoplastika in tovarna obdelovalnih strojev v Belišću. Navedena dejstva so ozko povezana z razvojem in izdelavo zmogljivih in s tem tudi zahtevnih mikroracionalniških krmilnih sistemov.

Tehnologija računalniškega uprav-

ljanja, ki omogoča implementacijo zahtevnih matematičnih algoritmov numeričnih metod ne predstavlja samo povečane produktivnosti dela, ampak predstavlja kvaliteten skok avtomatizacije obdelovalnih strojev na višjo raven zaradi novih metod vodenja tehnoloških procesov in zmognosti kompleksne avtomatizacije proizvodnje fleksibilne celice. Komparativne prednosti računalniško krmiljenih strojev pred klasičnimi so naslednje:

- boljši izkoristek stroja
- večja kakovost izdelkov in manjši izmet
- prihranek pri mehanskih nosilcih

informacij zaradi sodobnejšega načina shranjevanja informacij (magnetni trak, disketa itd.)

— povečanje produktivnosti zaradi skrajšanja časa priprave (vnos podatkov)

— sodobna in uporabniško prilagojena komunikacija človek-stroj (enostavnejše rokovanje)

— humanizacija dela, razbremenitev človeka odvečnih fizičnih in psihičnih obremenitev

— hitro osvajanje novih krmilj (modularna osnova)

— zagotavljanje rezervnih delov.

Primer, ki že potrjuje zgornje uvidne misli v praksi, je prvi prototip krmilnega sistema Iskra CNC za obdelovalne stroje za plastične mase. Prototip krmilnega sistema je bil razvit in izdelan v Iskri Avtomatiki (TOZD Razvojni inštitut in TOZD AVN) v sodelovanju s Tehniško fakulteto v Mariboru, za največjo jugoslovansko

tovarno obdelovalnih strojev plastičnih mas — kombinat Belišće, na osnovi projektno-tehnoloških zahtev, ki so jih pripravili sodelavci tovarne v Belišću.

Preizkus prvega prototipa je bil uspešno opravljen v mesecu aprilu 1987 v Belišću, prav tako na prvem prototipu omenjenega stroja, ki omogoča izdelavo dvobarvne plastične obutve.

Kompletna realizacija razvojne naloge, od koncepta, do zaključnega preizkusa je trajala nekaj več kot eno leto.

Osnovne funkcije stroja

Krmilje je s programsko opremo, mikroracionalniškimi enotami, merilnimi elementi in izvršnimi elementi namenjeno za upravljanje industrijskega stroja za brizganje plastičnih

mas. Stroj je sestavljen iz dveh, med seboj neodvisnih hidravlično krmiljenih enot za brizganje, oz. doziranje plastičnih mas in iz vrtljive mize, kjer je nameščenih 12 kalupov (orodij). Vsaka od enot za brizganje, oz. doziranje je razdeljena na 4 cone, kjer je potrebno uravnavati temperaturo mase in polžni vijak, katerega hitrost pomika in pritisk krmilijo proporcionalne dvostopenjske črpalke. V šobi vsake enote za brizganje je še grelec za krmiljenje temperature mase pri izstopu.

Pogonski mehanizem stroja obsega elektromotorje za pogon obeh enot za brizganje, pogon vrtljive mize, pogon za transporterje granulata obeh enot in črpalke za centralno mazanje.

Tehnološki postopek zahteva regulacijo temperature v posameznih conah v področju od 50°C v šobi vsake enote za brizganje je še grelec za 450°C z odstopanjem do + 2°C od želene vrednosti ter natančno meritev položaja polžnih vijakov obeh enot (odstopanja + 0,1 mm). Skupaj je potrebno krmiliti 14 proporcionalnih ventilov glede na čas, ali na pozicijo, pri čemer se ob določenih pogojih nastavlja konstantne vrednosti, v določenih pogojih pa se te vrednosti spremenijo po krivuljah, katere podajajo tehnologi tabelarično.

Krmilje stroja obsega še množico logičnih signalov, ki predstavljajo stanja stikal, ročnih komand, kontaktov, dvopoložajnih merilnikov, relejev, kontaktorjev, svetlobnih indikatorjev itd.

Aparaturna oprema krmilnega sistema

Najpomembnejši del aparature opreme je 16 bitni mikroracionalniški sistem Iskra CNC, ki je zgrajen modularno na osnovi standardnega VME vodila in perifernega vodila MOTOROLA I/O.

Centralna enota vsebuje dva krmilnika serijskih komunikacijskih kanalov, časovnike, področja za RAM in ROM integrirano vezje in logiko za procesiranje bitnih informacij. Razen krmilnika VNE vodila omogoča tudi krmiljenje vodila, ki je namenjeno za periferne vhodno-izhodne enote, ki so namenjene za povezavo s procesom.

Programska oprema krmilnega sistema

Programska oprema obsega razen sistemskih modulov, operacijskega sistema tudi večje število aplikativnih programskih modulov, kar pojasnjuje slika

Zaključne ugotovitve in misli
a) Modularna zasnova aparature opreme krmilnega sistema Iskra CNC za obdelovalne stroje plastičnih mas temelji na lastnem znanju in naj-sodobnejši mikroelektronski in računalniški tehnologiji z naslednjimi osnovnimi značilnostmi:

— uporaba standardiziranega 16 bitnega podatkovnega sistema VME vodila in ustreznih protokolov, ki omogočajo multiprocesorsko delovanje sistema

— uporaba 16/32 bitnega mikroprocesorja MC 68010 (Motorola)

— uporaba 8 bitnega podatkovnega lokalnega I/O vodila (Motorola) za priključevanje perifernih modulov.

Zmogljiv mikroracionalniški sistem »Iskra CNC« zagotavlja reševanje časovno zelo zahtevnih problemov s področja avtomatizacije v industriji ter izvajanje kompleksnih funkcij v realnem času, kar je potrdilo več kot enomesečno uspešno preizkušanje prototipa, krmilnega sistema na stroju ARBD-12 (avtomatsko rotacijska brizgalka — 1200 gramska) v realnem industrijskem okolju v tovarni v Belišću (Hrvatska Slavonija). V okviru zadnje faze preizkusa je potekala izdelava dvobarvnih škornjev. Čas izdelave 1 para je znašal cca 10 sek., na leto pa je možno izdelati prek 5 milijonov parov plastične obutve.

b) Težišče razvojnega dela in realizacije že omenjenega prototipa je predstavljal razvoj in izdelava učinkovitega zmogljivega in kvalitetnega modularno zasnovanega programskega paketa. Programski paket vsebuje sistemske module, ki temeljijo na operacijskem sistemu IOS-Iskra in so osnova za uspešno delovanje, oz. aktiviranje aplikativnih programskih modulov v realnem času.

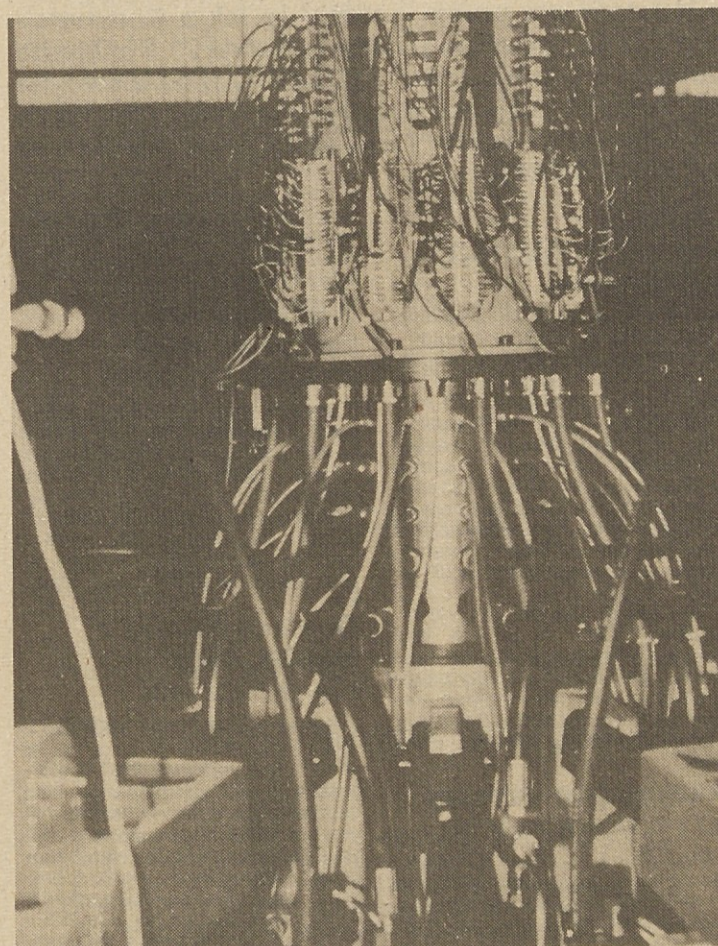
Zasnova programske opreme zaradi svoje modularne in standardizirane zgradbe (odprtost), podobno kot aparaturna oprema, omogoča reševanje raznovrstnih in še bolj zahtevnih problemov v zvezi z avtomatizacijo industrijskih sistemov in procesov.

Poleg omenjenih dveh temeljnih ugotovitev naj navedem še nekatere, ki so tudi pomembne in se med seboj dopolnjujejo:

— integrirani programibilni krmilnik (PC ali IPK) omogoča poleg standardnega načina programiranja logičnih časovnih in številnih funkcij tudi direktno/on-line programiranje prek tipkovnice na posluževalni enoti, kar pomeni enostavno in fleksibilno prilagajanje krmilnega sistema na po logičnih funkcijah različne tipe tovrstnih obdelovalnih strojev.

— krmilni sistem Iskra CNC za obdelovalne stroje plastičnih mas je plod lastnega domačega systemskega, računalniškega in tehnološkega znanja ter izkušenj.

— takšen modulni in standardiziran sistem omogoča reševanje enkratnih in maloserijskih aplikacij s

specialnimi zahtevami na ta način, da se na DEM tržišču kupijo ustrezni specialni, vendar kompatibilni moduli in se vgradijo v osnovni sistem. V tem primeru je potrebno razviti le dodatno aplikativno programsko opremo. Razvoj takšnih aplikacij je sorazmerno hitri in časovno sprejemljiv za kupca.

— kolikor je aplikacija velikoserijska, se da takšen modulni sistem optimirati, če je to seveda ekonomsko upravičeno.

— pomembni dejavniki, ki so vplivali na uspešno realizacijo in implementacijo prototipa na objektu v Beli-

šču so poleg izkušenj, ki so jih nekateri sodelavci že imeli, tudi dobra priprava na preizkušanje ter dobri medsebojni delovni in človeški odnosi ter zaupanje med strokovnjaki Iskre Avtomatike, TF v Mariboru, tovarne v Belišću ter končnega uporabnika Jugoplastike iz Splita.

— na doseganje uspehov pri tako zahtevnih projektih pa vplivajo tudi naslednji faktorji:

1. dobro organizirano in vodeno teamsko delo z visoko stopnjo individualne svobode, ki včasih tudi odločilno vpliva na ustvarjalnost, oz. inovativnost intelekta.

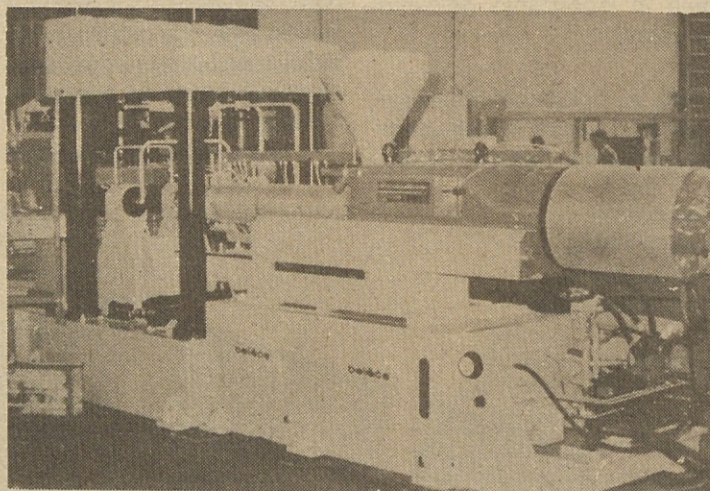
2. ustreznost in sodobna računalniško podprta oprema ter ustrezni delovni pogoji: izmenjava, oz. pretok informacij (pisnimi in ustni) z razvitimi deželami v svetu (odprtost tudi na razvojno-raziskovalni in tržni ravni).

3. ustreznost moralna in materialna stimulacija

4. dobro povezana inovacijska veriga.

V planu za letošnje leto imamo še izdelavo dveh podobnih prototipov, za katera bosta končna uporabnika tovarni obutve Jugoplastika in Borovo. Krmilni sistem Iskra CNC za obdelovalne stroje plastičnih mas je tržno zelo zanimiv in privlačen izdelek tudi dolgoročno. Tržne ugotovitve kažejo na velike možnosti za nastop na Češkem in na sovjetskem tržišču, še večji uspeh, gledano iz razvojnega in ekonomskega vidika pa bi dosegli s prodorom v tehnološko razvitejšo državo (npr. Zahodna Evropa).

dr. Anton Čizman

V okviru programa desetdnevne bivanja v Sloveniji je sedemčlanska delegacija južnokitajske pokrajine Guangxi, ki jo je vodil Li Zhen Qian, namestnik sekretarja partijskega komiteja pokrajine Guangxi in predsednik komiteja za znanost in tehnologijo, v juliju obiskala tudi delovno organizacijo Avtomatiko. V delegaciji so bili še: Liu Wen Bing, predsednik ekonomske komisije pokrajine Guangxi, Wang Yin Yu, poddirektor Zavoda za ekonomski razvoj con, Yuo Xlao Xlan, poddirektor zavoda za strojno industrijo, Han Shuang, iz kooperacije za uvoz izvoz in trgovino, Zeng Bai Yan iz komisije za znanost in tehnologijo in Weng Wei Ya, podpredsednik kitajskega mednarodnega cen-

tra za kulturno izmenjavo in hkrati namestnik direktorja elektro oddelka Univerza Guangxi ter podpredsednik Guangxi, inštituta za avtomatizacijo. Glavni

namen obiska je bil proučitev kooperantskih možnosti zdravstveno-tehničnega in industrijskega sodelovanja. Zanimivo je, da je prav Iskrin program indus-

trije v sosednji pokrajini Nanjing že uveljavljen in se prav v tem času razširja na program avtomatizacije obdelovalnih strojev.

Š. D.

Tržno uspešni doma in v svetu

V letošnjem prvem polletju je Iskra Commerce prodala na domačem tržišču za skoraj 23,5 milijarde dinarjev Iskrinih izdelkov, na razviti zahod je izvozila za skoraj 65 milijonov dolarjev, v dežele v razvoju za 27 milijonov dolarjev, v SEV pa za nekaj manj kot 40 milijonov dolarjev.

Občutiti padanje konjunktura v Jugoslaviji

V letošnjih prvih šestih mesecih je Iskra Commerce prodala na jugoslovanskem tržišču za 23,4 milijarde dinarjev — preko maloprodaje 14,5 in preko regionalnih skladišč 8,9 milijarde dinarjev. S tem je letošnji plan v višini 56 milijard dinarjev uresničila 42-odstotno, precej pa je presegla lanske letošnje prodajno številko iz enakega obdobja, čeprav zaradi novega obračunskega sistema in inflacije te primerjave niso več realen pokazatelj uspešnosti oz. neuspešnosti poslovanja.

Se najhujši problem na jugoslovanskem tržišču so terjatve. Iskra Commerce je kljub velikim nelikvidnostnim problemom v državi uspelo obdržati višino terjatev v mejah normale. Izjema so terjatve v Makedoniji, Črni gori, na Kosovu in delno tudi v Srbiji.

Izvozno bolj uspešni na razvitem zahodu

V zahodno Evropo ter v ZDA in Kanado je Iskra izvozila do prvega julija za skoraj 65 milijonov dolarjev. To ocenjujejo v IC kot dokaj ugoden rezultat, saj so polletni plan presegli, prav tako pa tudi izvozno številko iz lanskega primerjalnega obdobja.

Ko smo že pri planu, naj povemo, da so planske zadolžitve najuspešnejše izpolnjevale Mikroelektronika, Kondenzatorji, ERO, Elektromotorji, Videomatika in Rotacijski sistemi.

Najbolj uspešno je Iskra prodajala v prvem polletju v Španijo, Grčijo, Italijo, Avstrijo in Švico.

DVR — prihodnost v novih tržnih prijemih

Do konca polletja je IC izvozila v dežele v razvoju za 27 milijonov dolarjev. S tem je letni plan uresničila 41-odstotno, oziroma za odstotek manj kot v lanskih prvih šestih mesecih.

V IC-ju ocenjujejo ta rezultat kot ugoden, še predvsem zaradi zaostrenih gospodarskih pogojev tako doma kot tudi v domala vseh državah v razvoju. Posebej je to opaziti pri plačilnih sposobnostih nekaterih držav.

Največji Iskrini izvozniki v DVR so bili Telematika s 7,5 milijona dolarjev, Kibernetika s 4,6, Avtomatika s 3,9 in Videomatika s 2,4 milijona dolarjev.

V polletnem poročilu Tržnega področja v IC, ki je zadolženo za trženje s tem delom sveta, so zapisali, da se razmerje zapadlih terjatev v primerjavi z nezapadlimi zboljšuje, narašča pa izvoz na komercialne kredite in primerjavi z rednim izvozom. Povečanje se tudi zahteve po tako imenovanih barter aranžmajih in podobnem negotovinskem načinu sklepanja po-

slov. Zaradi prepočasnega prilagajanja tem novim zahtevam trženja in novim tržnim prijemom bomo v Iskri težje dosegali željene cilje.

V SEV vse več zahtev po vezavi izvoza z uvozom

Največji izvozni izpad je v prvem polletju zabeležila Iskra na tržišču Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč: z nekaj manj kot 40. milijoni dolarjev je letni plan uresničila le 32-odstotno. Glavni vzroki za izpad so zahteve po kompenzaciji izvoza z uvozom, odprti odgovori o cenah, izpadi zaradi nedobavljenega blaga, itd.

Domača nabava z izgubo, uvoz manjši kot lani

Zaradi visoke cene kapitala in zmanjšanja obračanja zalog so se stroški poslovanja izredno povečali, to pa je povzročilo izgubo v tej Iskrini dejavnosti. Zaradi znanih restriktivnih ukrepov in zmanjšanja uvoznih pravic, se je Iskra v prvem polletju ubadala tudi s precejšnjimi uvoznimi problemi. Skupno smo uvozili za dobrih 61 milijonov dolarjev, kar je le 75% v primerjavi s primerjalnim obdobjem lani, je pa to več kot smo si v Iskri zastavili s planom.

Analiza strukture uvoza kaže na nadaljnjo rast kooperacijskega uvoza in na zmanjševanje rednega uvoza. Razmerje je zdaj 60% proti 40%. v korist kooperacij.

V zvezi z uvozom le še dve številki: konvertibilnega je bilo 93%, delež uvožene opreme pa je bil 5,6%, kar je manj kot 3,5 milijona dolarjev.

Principali nam zmanjšujejo dobavo

V dejavnosti zastopanja tujih firm poudarjajo, da so se v drugem četrtletju pogoji zaradi devizne nelikvidnosti močno zaostрили, kajti banke za držujejo plačila tujim partnerjem, čeprav gre za njihove devize, vsemu temu pa botruje nesrečni devizni zakon. Ob tem dodajajo, da to odtujevanje denarja kaže na nedoročenost, nelogičnost in zapostavljanje zastopniškega, zlasti pa konsignacijskega poslovanja. Posledice bodo lahko hude, saj nam principi že zmanjšujejo dobave, lahko pa se celo zgodi, da bodo prekinili pogodbe z Iskro in tako izničili čisti devizni priliv.

Uspešni na področju marketinških dejavnosti

Na Raziskavah trga so dokončali devet raziskovalnih nalog. V Institucionalni propagandi so izdali Letno poročilo, Vodnik po Iskri, Novost, video Iskra, zaključili pa priprave za

novoletni paket s koledarjem, in Iskra-Znanje za prihodnost. V teku so akcije kot npr. Sodobna elektronika 87, publikacija Energetika in telekomunikacije, itd.

V Sejemski dejavnosti so realizirali sedem sejmov v Jugoslaviji, šest sejmov na razvitem zahodu ter v SEV dva in v DVR enega. Marketing je izdal tudi Priročnik za označevanje izdelkov.

Dejavnost obmejnega gospodarskega sodelovanja

Ta Iskrina dejavnost je v šestih mesecih realizirala 4,1 milijarde GO lir izvoza in 2,8 GO lir uvoza.

LD

Iskra

Iskra ZORIN, o.sub.o. CAOP, b.o.

Trg revolucije 3, 61000 Ljubljana
Tel. 213-213 int. 3474

V ISKRI kupujemo paket SUPER PROJECT +, zato organiziramo TEČAJ »Vodenje projektov s pomočjo paketa SUPER PROJECT + na osebnem računalniku«, ki bo dne 24. 9. 87 (pričetek ob 10.) in 25. 9. 87 (pričetek ob 8,15) v veliki sejni dvorani v PPC, Ljubljana, Trg revolucije 3.

VSEBINA TEČAJA

Prvi dan

UVOD

1. MREŽNO PLANIRANJE

1.1. Predhodniško-aktivnostna mreža

1.1.1. Prednosti predhodniške mreže

1.1.2. Mrežna struktura

1.1.3. Časovna analiza in kritična pot

2. VIRI PROJEKTA

2.1. Razpoložljivost virov

2.2. Izravnavanje virov

2.3. Problem postavljenih projektnih rokov

3. MULTIPROJEKTI

3.1. Mreža mrežnih planov

3.2. Obvladovanje virov multiprojektov

4. PODMREŽE

4.1. Matični mrežni plani

5. STROŠKI PROJEKTA

5.1. Smoter obvladovanja stroškov

6. VODENJE PROJEKTOV

6.1. Subjekti projekta

6.2. Računalniški pripomočki

6.2.1. Veliki projekti in osrednji računalniki

6.2.2. Srednjeveliki projekti in osebni računalniki

6.3. Celovito in tekoče stanje na projektu

6.4. Vrednotenje posledic odstopanj od plana

7. PROGRAMSKA OPREMA ZA VODENJE PROJEKTOV NA PC

7.1. Primerjalna analiza raznovrstne opreme

7.2. Zakaj se je Iskra odločila za SUPER PROJECT + firme Computer Associates

8. PREDSTAVITEV DELA S PAKETOM SUPER PROJECT

8.1. »Pull-down« menuji

8.2. Posamezni ukazi in postopki

8.3. Povezava z računalniškimi preglednicami

Drugi dan

9. PRIMERI NAČRTOVANJA IN SPREMLJANJA PROJEKTOV S SPJ X

KOMU JE TEČAJ NAMENJEN: Vodilnim in vodstvenim kadrom, vodjem raznovrstnih projektov in podprojektov, odgovornim za mrežno planiranje, izvajalcem kompleksnih in dalj trajajočih del ter drugim.

IZVAJALEC TEČAJA: mag. Džordž Krstić

NAČIN IZVAJANJA TEČAJA: Predavanja in projiciranje zaslona osebnega računalnika na veliko platno. Udeleženci dobijo vodič skozi učno snov.

CENA TEČAJA: 48.000. — za posameznega udeleženca iz DO ISKRE.

PRIJAVA NA TEČAJ: Pismena, ali telefonična na:

ISKRA ZORIN — TOZD CAOP

Brijona Krajnc, tel.: (061) 213-213, int. 3474

Ljubljana, Trg revolucije 3

Iskrini serviserji pokrovitelji strelske družine Rajko Skapin

V dneh pred kolektivnimi dopusti je DO Iskra Servis podpisala s strelsko družino Rajko Skapin sporazum o medsebojnem sodelovanju. Iskrini serviserji bodo strelcem te družine — oboji imajo sedež v KS Rožna dolina — pomagali finančno, sami pa bodo imeli koristi predvsem v tem, da jim bo družina odstopila svoje prostore za treninge in tekmovanja, pomagala jim bo pri organizaciji različnih strelskih tekmovanj, skrbela pa bo tudi za različne oblike reklamiranja imena in izdelkov Iskre Servis in torej celotne Iskre.

Sporazum o sodelovanju sta podpisala direktor DO Iskra Servis Miro Stegnar in predsednik strelske družine Rajko Skapin Stojan Kejžar. Pred slovesnim podpisom so si gostje — mladi strelci in funkcionarji družine — ogledali Centralni tehnični servisni obrat v Rožni dolini, ki jim je predstavil njen direktor Vinko Zorman.

Strelska družina Rajko Skapin je bila ustanovljena leta 1952 na pobudo borčevske organizacije. Ime je dobila po enem izmed organizatorjev upora proti okupatorju Rajku Skapinu, ki ga je okupator zvernilo mučil in ubil.

Ob ustanovitvi je imela družina le dve zračni puški. Tarče in strelivo za treninge in tekmovanja so si člani plačevali sami. Prve strelske treninge

so imeli kar na travniku ob takratni Večni poti. Kmalu nato se je preselila v Krajevno pisarno, kjer pa so zaradi utesnenosti dobesedno streljali iz ene v drugo sobo. Kasneje je imela družina prostore tudi v Tobačni tovarni.

Osnovno vodilo dela strelske družine je bilo in je tudi zdaj delo z mladinci in pionirji. Tako so tudi vse kadre vzgajali v svojih vrstah.

O pravi masovnosti lahko govorijo od leta 1965 dalje, ko se je družini priključilo tudi več sindikatov. Sčasoma je strelska družina napredovala tudi organizacijsko. Tako je lahko organizirala tudi večja tekmovanja v Ljubljani. Med drugim je organizirala nočna streljanja v počastitev rojstnega

dne maršala Tita in Perovega pokala. Na teh tekmovanjih je v enem dnevu tekmovalo tudi do 600 tekmovalcev. Stevilne diplome, plakete, odlikovanja in druga priznanja, ki jih je prejela družina, kakor tudi posamezniki, so dokaz, da je družina uspešno razvijala množični in kvaliteten šport. V letu 1977 na slovesnosti ob 25. obletnici obstoja prejela srebrno priznanje Osvobodilne fronte slovenskega naroda, številni zaslužni člani pa spominske plakete.

Strelska družina ni teritorialno zaprta v okvir krajevnih skupnosti Rožna dolina. V strelsko družino so vključeni strelci iz celega mestnega področja,

študentje in sindikalne organizacije kot kolektivni člani. Strelska družina ima strelsko sekcijo pri TVD Partizan Narodni dom.

Na tekmovalnem področju dosega strelska družina zavidne rezultate. Naši tekmovalci so bili ekipni zmagovalci na republiških prvenstvih. V svojih vrstah imamo tudi republiške prave posameznike, uspešno pa nastopajo tudi na državnih prvenstvih.

Pravilno smer razvoja družine kažejo predsem dosežki s pionirji in mladinci. Tako imajo republiške pravice in prvakine prav v teh kategorijah.

LD

Iskra

Iskra ZORIN, o. sub. o. CAOP, b.o.

Trg revolucije 3
61000 Ljubljana
(Brijona Krajnc)
Tel. 21-213 int. 3474

V okviru izobraževalnih seminarjev s področja računalništva organiziramo 3-dnevni seminar (od 21. 9. do 23. 9. 1987):

Uvod v metode umetne inteligence

Na tem seminarju:

- boste izvedeli, kaj je to PROLOG in v čem se TURBO PROLOG od njega razlikuje;
- povedali vam bomo, kaj so to EKSPERTNI SISTEMI in kakšno je avtomatsko zajemanje znanja;
- zadnji dan vam bomo predstavili še ILES (Iskrina lupina ekspertnih sistemov) na računalnik IBM PC-AT in vam omogočili praktično delo s tem našim produktom.

Seminar bo v I. kleti Iskrine PPC

I. dan (21. 9. 1987):

8.15 — 9.00 proceduralno nasproti deklarativnemu programiranju

9.15 — 10.00 prolog: struktura prologovega programa

- funktorji
- spremenljivke
- liste
- povzetek sintakse
- 11.00 — 11.45 kako prolog deluje:
- unifikacija
- vračanje (backtracking)
- rez
- 12.00 — 12.45 tubro prolog
- razlika od »standardnega« prologa
- primer

II. dan (22. 9. 1987):

8.15 — 9.00 ekspertni sistemi

- kaj je to ekspertni sistem
- baza znanja
- dejstva, if-then pravila
- mehko znanje
- 10.00 — 10.45 mehanizem sklepanja
- grafična predstavitev pravil
- veriženje naprej, nazaj
- školjka
- uspehi ekspertni sistemi
- 11.00 — 12.45 avtomatsko zajemanje znanja

III. dan (23. 9. 1987):

8.15 — 9.00 predstavitev sistema ILES

(Iskrina lupina ekspertnih sistemov)

9.15 — 10.00 delo s sistemom ILES

11.00 — 11.45 delo s sistemom ILES

12.00 — 12.45 delo s sistemom ILES

Seminar bodo vodili strokovnjaki Iskre Zorin — toz CAOP, v sodelovanju s strokovnjaki z inštituta Jožef Stefan — laboratorij za umetno inteligenco.

Cena seminarja je 200.000 din za vse 3 dni, 80.000 din za posamezni dan in nič za tiste, ki bodo kupili ILES.

Magister Branko Ikica

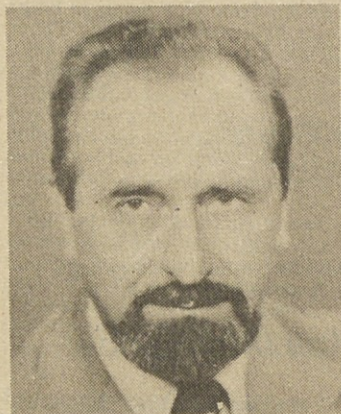

Direktor CTSO jih je popeljal tudi v oddelek za popravilo električnih ročnih orodij.

Domači gostje o družbeni prehrani

Skoraj leto dni je poteklo, odkar je bila prenovljena menza v stolpnici PPC. Na novo, boljše poslovanje in lastno kuho obrokov smo se vsi kar hitro privadili. Da pa ne bo ostalo samo pri pohvali delavcev družbene prehrane s pripravo jedilnikov, smo se tokrat odločili, da domači gostje sami povedo, kaj se je v tem času res spremenilo na bolje, kaj pa bi še kazalo spremeniti, dopolniti, ali na novo uvesti. Pri tem smo skušali zajeti celotno dejavnost, tudi kuhanje kave.

Miloš Kobe, svetovalec KPO: Ko se je menza modernizirala, je postala hrana čez noč bistveno boljša. Zato zaslužijo zaposleni vsi pohvalo. Sedaj pa

Miloš Kobe

menim, da so nekoliko popustili, predvsem imam v mislih enolončnice. Dozdeva se mi tako, kot da bi jih kuhali drugje. Ker pa kuharji znajo kuhati — o tem pričajo izvrstna poslovna kosila — ne razumem, zakaj ne dajo v enolončnice več začimb za izboljšanje okusa. Strošek za začimbe je namreč pri ceni zanemarljiv.

Olga Fajt iz poštnega oddelka Invest servisa: Za hrano v menzi lahko trdim, da je dobra. Od hladnih jedi pa bi bila potrebna večja izbira, ker se človek dopoldne ne sme preveč najesti. Imam pa naslednjo pripombo: ko zmanjka kruha, sokov in drugega, tipkarica cene na koncu vrste skače po manjkajoče kose, ali steklenice in s tem podaljšuje vrsto. Zjutraj napolnijo košarice s kruhom, vendar ga vmes zmanjka. To delo bi moral opravljati kdo drug. Kuhano hrano lahko samo pohvalim, je okusna, izbira velika.

Nasprotno pa poslovanje v bifeju v pritličju ni v redu. Medtem ko eni čakamo v vrsti na kavo, se drugi preprosto in brez sramu vrivajo naprej. Če bi delavci, ki strežejo, ne dajali prednosti vrinjenecem, nam ne bi bilo treba tako dolgo čakati. Čakamo četrte ure, ali celo 20 minut. Pri tem ni važno kdaj prideš, to se dogaja ves obratovalni čas. Ni discipline!

Lado Margon, Videomatika, Pržan: Sedaj ne samo, da je prehrana boljša, tudi obroki so obilnejši. Ustrežejo tudi posebnim željam. N.pr., če prosiš za več krompirja, ali drugih prilog. Ljudje so prijazni, opaziti je splošen napredek. Le tako naprej!

Branka Fürst, IC, referentka izvoza: Po prenovi se je hrana res izboljšala, v času počitnic pa so nekoliko popustili. Upam, da bo po dopustih spet boljše.

Ne morem pa mimo kritike pri kuhanju kave. Avtomati v nadstropjih so izrabljeni. Le redki se jih še poslužujejo. V stolpnici je potreben dober bife. Kuhanje kave v pritličju bi morali časovno raztegniti, recimo od 10 do 12. To je moj predlog. Reprezentančni bife ima namreč omejene zmogljivosti.

Lovro Kapus, IC, referent izvoznega oddelka: Imam pripom-

bo samo glede kave. Ker avtomati zvečine ne delajo — na njih piše: pokvarjen, ni lončkov, ni mleka, ali pa celo teče iz njih voda namesto kave — gredo delavci ven iz stolpnice in to samo zaradi kave. To je nepotrebna izguba časa.

Tatjana Novak, Telematika: Cene so previsoke, za malico je treba odšteti že kar 150 »starih jurjev«. Ker nabavljajo surovine na debelo, zanesljivo dobe popust, kar bi se moralo poznati pri ceni. Pri hrenovki, ali klobasi da strežaj preveč gorčice, to je očitna potrata. Sicer pa je hrana odlično pripravljena, čeprav je vsak ponedeljek, pasulj. Želim le, da bi bila opoldanska kosila od 12. do 14. Morda bi kdo vzel hrano še s seboj na dom.

Cvetka Florjančič iz reprezentančnega bifeja: Strinjam se, da bi moral biti bife v pritličju odprt od 10. do 13., ker smo v reprezentančnem bifeju preobremenjeni. Sedaj strežemo tudi vsem domačim sodelavcem, ker lahko dobe reprezentančne bone kolikor jih hočejo. Prvotno je bilo določeno, da bo reprezentančni bife posloval samo za zunanje goste in udeležence sestankov. Sedaj se je tako razpasla naveda, da morajo tuji gostje čakati, ker so domači v vrsti. Reprezentančnih bonov za goste je samo 5%, kar 95% pa je domačih. Po drugi strani pa tajnice postrežejo gostom kavo iz avtomata, češ saj je dobra zanje, zase pa čakajo tudi po deset minut v vrsti v reprezentančnem bifeju.

Na splošno je v avtomatih res slaba kava, zato vsi iščejo bone za reprezentančni bife. Če bi podaljšali obratovalni čas v pritličju, navala k nam ne bi bilo. Ni vprašanja glede rentabilnosti. Tudi očitek, da bi potlej ljudje posedali v spodnjem bifeju, je nesmiseln. Kdor je nediscipliniran, lahko »zabušava« tudi kje drugje, zlasti, če ima takšnega šefa, ki mu to nedisciplino dopušča, ali spregleda.

Če strnemo ugotovitve te naše mini ankete o družbeni prehrani, še vedno lahko pohvalimo delavce družbene prehrane v organizaciji Invest servisa, da kuhajo na splošno dobro, kakovostno hrano. Glede bifeja pa bo bržkone le treba nekaj ukreniti.

Marjan Kralj

Branka Fürst

Lovro Kapus

Tatjana Novak

Cvetka Florjančič

Olga Fajt

Lado Margon

Iskra Elektromotorji

Železnikarji odprli nov počitniški dom ob morju

Udobje, mir in tišina v Velem Lošinju

Pot do Velikega Lošinja na otoku Lošinju vsekakor ni, niti kratka, niti preveč lagodna. Ko se pripelješ do Brestove pri Plominu moraš na trajekt, ki te sicer v pičlih dvajsetih minutah prepelje v Porožine na Cresu, vendar je naval na trajekt izredno velik, čeprav je treba priznati, da je Jadrolinija letos prevoz na otok še kar dobro uredila: pet trajektov vozi namreč nepretrgoma v sezoni štiriindvajset ur, torej noč in dan.

Namen našega obiska v Velem Lošinju, do tja je od Porožin po sicer asfaltirani, a ozki in ovinkasti cesti, še kar 85 kilometrov čez oba otoka, Cres in Lošinj, je bil obisk novega počitniškega doma DO Iskre Elektromotorji iz Železnikov, ki je letos prvič odprl vrata in s tem morje številnim delavcem iz Železnikov.

Res smo v Velem Lošinju malce dolgo iskali dom, ki ga uradno najdeš

na naslova Slavojna 25, ker so morali napis ob cesti, obešen na drevo, po občinskem ukazu sneti, vendar je bilo potem presenečenje tem večje. Za železnikarski počitniški dom lahko namreč mirno zapišemo, da je v resnici kar majhen, zelo udoben, moderno opremljen hotelček, ki bi po vsem udobju in ostalem sledil kar v hotelsko B kategorijo.

Miran Guzeli, ki upravlja dom in je v bistvu tudi »deklica za vse« v tem hotelčku, nam je ob prihodu postregel z nekaj podatki.

»Letos smo tu začeli svojo prvo počitniško sezono, ki smo jo nekako prej odprli 28. junija z obiskom naših športnikov-smučarjev, medtem ko smo nekako uradno začeli sezono 4. julija, ko je prispela prva skupina naših delavcev za deset dni na oddih.«

»**Kakšne so zmožljivosti vašega doma?**«

»V domu imamo osem sob, ki imajo vse kopalnice in stranišče, vendar različno število postelj, od sobe s šestimi ležišči (za številnejše družine) do sob z dvema ležiščema. Zmožljivost našega doma je 28 ležišč, za člane našega kolektiva pa znaša pension 5000 dinarjev dnevno. Dopustniki se pri nas izmenjujejo vsakih deset dni in do 2. septembra so vse naše zmožljivosti zasedene. Vendar bi pri tem rad poudaril, da imamo po 2. septembru še prosta mesta in vse torej delavce iz drugih Iskrinih DO, ki bi želeli ob tem času letovati pri nas, prosim, naj se informativno obrnejo pismeno, ali telefonsko na Iskro v Železnikih.«

»**Kako pa imate organizirano življenje in bivanje v domu?**«

»Predvsem sem tu sam za vse,« nam je prostodušno priznal naš sogovornik. »Kuham, pospravljam, nabavljam — skratka, zares sem deklica za vse, čeprav imam seveda tudi občasno pomoč. Zavaljo tega je tudi dnevni red pri nas malce drugačen: dnevno imamo dva obroka. Zjutraj samopostrežni zajtrk, obilen, takšen, da ljudje lahko vzamejo s seboj na plažo še malico in kosilo ob petih popoldne, torej po celodnevem bivanju na plaži, ki je od doma oddaljena kakih deset do petnajst minut peš hoje.«

Po tem kratkem razgovoru mi je Miro Guzeli, ki je sicer vodja obrata družbene prehrane v Železnikih, tu pa, zares, kot je sam dejal, deklica za vse, razkazal dom, ki je v resnici komforten in dobro opremljen, saj so Železnikarji na novo opremili kuhinjo, poskrbeli za televizor, hladilnike in pralne stroje, nameravajo pa še urediti točilno mizo tako, da bo dom zares nudil vse ugodnosti in prijetnosti obmorskega oddiha Iskrinim delavcem iz Železnikov.

Po pogovoru se je moj sogovornik lotil pripravljanja kosila, sam pa sem se na terasi doma predal miru, tišini in opoju razkošnega avgustovskega popoldneva v Velem, kjer je zrak dišal po sivki, morju in blaženosti pravega, subtropskega podnebja.

D. Ž. Jedilnica

Naš sobesednik Miran Guzeli

Pročelje počitniškega doma

Iskra

ISKRA Antene, p.o.

Industrija anten in elektronskih naprav,
Vrhnika, Idrijska c. 42

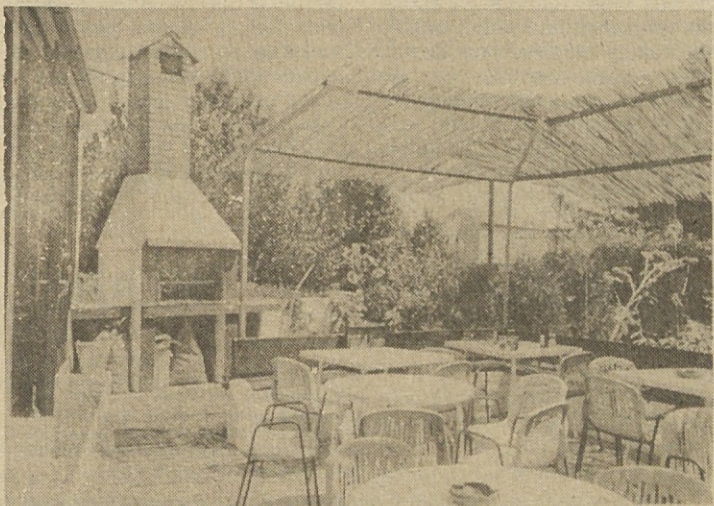
Od 20. 8. 1987 do 30. 9. 1987 nudimo

Ugoden nakup 15% popusta

pri vseh tipih TV, RA in satelitskih anten, antenske elektronike in pribora.

Prodajamo na Vrhniki, Idrijska c. 42.

Vse informacije lahko dobite na telefon: (061) 752-937, ali 752-616.

Terasa počitniškega doma DO Elektromotorji v Velem Lošinju

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik:
Anton Lovko

Težavno leto 1966

Proizvodni plan za leto 1966 je bil le neznatno večji od lanskega, nekaj nad 618 milijonov starih dinarjev. Težave, predvsem z uvoznim materialom, so bile tolikšne, da je sicer marljivemu in prizadevnemu kolektivu uspelo do konca avgusta 1966. leta realizirati 65% letne proizvodne obveznosti. Zadovoljiva je bila pri tem ugotovitev, da se je pa storilnost v tem letu dvignila za 26%. Če upoštevamo, da so bile težave z reprodukcijskim materialom tolikšne, da so v začetku leta delali s komaj polovičnimi zmogljivostmi, potem lahko rečemo, da je takratni 139 članski delovni kolektiv vendarle uspešno posloval. Seveda je bilo pogojev, da bi svojo letno proizvodno obveznost v celoti izpolnil, le malo, saj je bilo zamujeno skoraj nemogoče nadoknaditi, zlasti še, če vemo, da so težave z materialom, oz. s sredstvi za redno oskrbo z njim, obstajale tudi še naprej. Prav zaradi pomanjkanja materiala in s tem izpada proizvodnje, je prišlo takrat tudi do nekaterih preklicev naročil s strani kupcev, ki jim naš obrat ni mogel pravočasno dobaviti naročenih žarnic.

Trenutno je bil takrat dotok reprodukcijskega materiala nekoliko bolj reden, vendar pa zaradi pomanjkanja dinarskih sredstev za nakup razpoložljivih deviz smo v obratu »Žarnice« prejel lahko računali s ponovnimi težavami kot pa z rednimi dobavami, ki bi omogočile normalno proizvodnjo celotnega asortimana žarnic.

Za svojo proizvodnjo je naš

obrat potreboval predvsem, ali pa vsaj v veliki meri reprodukcijski material iz uvoza. Pri tem je najbolj kritično vprašanje steklenih balonov, volfram žice in elektrod, delno pa tudi podnožij za nekatere tipe žarnic. Lastna iznajdljivost in prizadevanja so rodili prve plodove, saj smo nekatere vrste podnožij za žarnice začeli izdelovati v zadnjem času že sami in so bila enakovredna uvoženim. S tem smo zmanjšali potrebo po uvozu, kljub temu pa pri tem ni manjkalo težav. Na domačem trgu je namreč primanjkovalo ustrezne medeninate pločevine, nadalje je domača proizvodnja teh podnožij tekla prepočasno, zaradi primitivnega orodja. Tu bi bila nujna vsaj mehanizacija, če je že bila takrat avtomatizacija nedosegljiva. Avtomatizacija proiz-

vodnje bi zagotovila hitrejši nastanek žarnic, nižje proizvodne stroške, ugodno pa bi se odrazila tudi v konstantni kakovosti žarnic, kar pa je ob takratnem načinu proizvodnje bilo skoraj nemogoče doseči. Precejšnjo oviro v rasti proizvodnje žarnic je pomenila že vsa leta nazaj pomanjkljiva in ne nazadnje zastarela oprema, ki je delovnemu kolektivu povzročala nemajhne preglavnice. Žal ni bilo prepotrebni sredstev za izboljšanje tega stanja, vendar pa delovnemu kolektivu ni manjkalo lastne pobude in iznajdljivosti. Iskristili smo sleherni, še tako neznatno možnost za to, da smo svojo opremo izpopolnili in izboljšali in si tako ustvarili znošnejše delovne pogoje. Pri tem nismo ostajali brez uspehov, vendar pa bi bili ti ob ugodnejših finančnih razmerah nedvomno bolj vidni in učinkoviti.

Pri vprašanju preskrbe s steklenimi baloni za žarnice smo si obetali nekoliko boljše čase zato, ker se je ponudila puljska steklarna »Boris Kidrič«, da bo obrat zalagala s potrebnimi steklenimi baloni za proizvodnjo žarnic. Če bodo ti baloni po svoji kakovosti ustrezali zahtevam, tako smo takrat menili bodo nastopili svetlejši dnevi tudi za kolektiv, kajti občutno bi se zmanjšala potreba po uvozu reprodukcijskega materiala iz inozemstva. Tovarna »Boris Kidrič« je obljubila, da bo proizvajala kakovostne steklene cevi in tako bi skromno odmerjena sredstva lahko porabili za rednejšo

Podlistek

preskrbo z volfram žico, elektrodami in podnožji za žarnice tistih vrst, ki jih še nismo proizvajali sami.

Ob kopici težav, ki so zavirale »Žarnice«, da bi dosegali boljše proizvodne in poslovne rezultate, pa se z veseljem spominjam še nekaj konkretnih uspehov, ki so jih prinesla naša prizadevanja. Gre namreč zato, da je delovni kolektiv razvil in dokončno izpopolnil tehnološke postopke za proizvodnjo asimetričnih avtomobilskih žarnic, s kakršnimi so bila opremljena vsa vozila sodobne proizvodnje. Ta naloga vsekakor ni bila lahka, vendar je ob dobri volji in prizadevnosti kljub temu uspelo, da smo jo izpolnili dobro in v sorazmerno kratkem času. Avtomobilistom v zadovoljstvo smo takrat lahko povedali še to, da je bila kvaliteta teh žarnic dobra in zato je bilo tudi razumljivo veliko povpraševanje po njih.

Nadalje nam je uspelo v celoti

razviti in za proizvodnjo pripravili tudi žarnico za sodobne dia projektorje, vendar proizvodnja te vrste žarnic žal še ni tedaj stekla, delno zaradi pomanjkanja ustreznega reprodukcijskega materiala, delno pa zaradi pomanjkanja potrebne opreme. Ko bi za opremo našli potrebna sredstva, bi se proizvodni uspeh našega obrata kaj hitro še izboljšal. Tako pa so bila malone vsa prizadevanja za izpopolnitev opreme obsojena na neuspeh, saj so se razblinila ob edinem, a žal nepremagljivem problemu — pomanjkanju sredstev za investicije, kar je bilo pogostokrat ovira celo za že utečeno proizvodnjo nekaterih vrst žarnic, pa najsi je bilo povpraševanje po njih še tolikšno. V načrtu smo imeli, ali pa smo že delali na razvoju cele vrste novih žarnic, za katere je bilo prav, da bi jih čim prej proizvajali in z njimi izpopolnili svoj takratni proizvodni asortiman.

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.
Izobraževalni center SOZD Iskra
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

V okviru izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe in usposabljanja delavcev v RR dejavnosti razpisujemo:

5. raziskovalno-razvojno šolo v Iskri

v času od 22. 9. do 2. 10. 1987 in od 19. 10. do 23. 10. v Škofji Loki

Izobraževalni program je namenjen vodjem raziskovalno-razvojnih enot v Iskri in vodjem projektov in projektnih skupin.

Vsebina: program tvorijo izbrana poglavja iz naslednjih tematskih področij:

1. Vodenje inovacijskih procesov
2. Informatika v raziskovalno-razvojnem procesu
3. Vodenje, komuniciranje in delo z ljudmi

Program vsebuje posebna interdisciplinarna znanja, ki so močno naravnana na aktualna vprašanja novih zahtev sodobnega raziskovalno-razvojnega dela s končnim poudarkom na Iskrini problematiki.

Organizacija: skupne oblike andragskega dela bodo organizirane celodnevno 5 dni v tednu. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost. Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili, bodo prejeli pričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na odgovornejša dela in naloge v raziskovalno-razvojni dejavnosti Iskre.

Nosilec programa: SOZD Iskra, Področje za raziskovalno dejavnost, Ljubljana.

Vodja programa: dr. Jože Vugrinec

Čas in kraj: s programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli dne 22. 9. 1987 ob 9. v hotelu Transturist v Škofji Loki

Prijave: izpolnjene prijavnice pošljite najpozneje do 1. 9. 1987 na naslov: Iskra DSSS Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3. Informacije lahko dobite na telefonu: (061) 222-212.

STARŠI

Vsako leto umre v prometu za dva razreda otrok in mladotnikov, več sto pa je ranjenih, med njimi jih veliko ostane invalidnih za vse življenje. Žal se vse premalo zavedate, kako pomembno je vaše sodelovanje pri prometnem varstvu otrok in kakšno naj bo sodelovanje.

Največ lahko storite z osebnim zglednim obnašanjem v prometu, in to tako, da upoštevate cestno prometne predpise kot tudi splošna pravila o kulturnem obnašanju.

Začeti in kako začeti, to je sedaj vprašanje? Začeti namreč tole pisanje o izletu ali odpravi Planinskega društva Iskra v pogorje španskih Pirenejev.

Na zadnjem sestanku upravnega odbora PD Iskra pred letnim občnim zborom, nas je nekaj poklicnih naivcev staknilo glave, rekoč: »Dajmo za štos predlagati turo v Pireneje«. Ko so bile besede izrečene, je v dvorani zavladovala dramatična tišina. Predsednik Šilc Janez nas je pogledal, kot da je ravno zvedel novico, da smo mu zastupili psa. Človek ponavadi izve dobro novico. »Ja poizkusite fantje, pomagali vam bomo«. Nakar nas v kot položi slaba novica: »Denarja pa ni, na to ne računajte«. Poklicni naivci smo se streznili, pa vendar je obveljala tista »ja poizkusite fantje«.

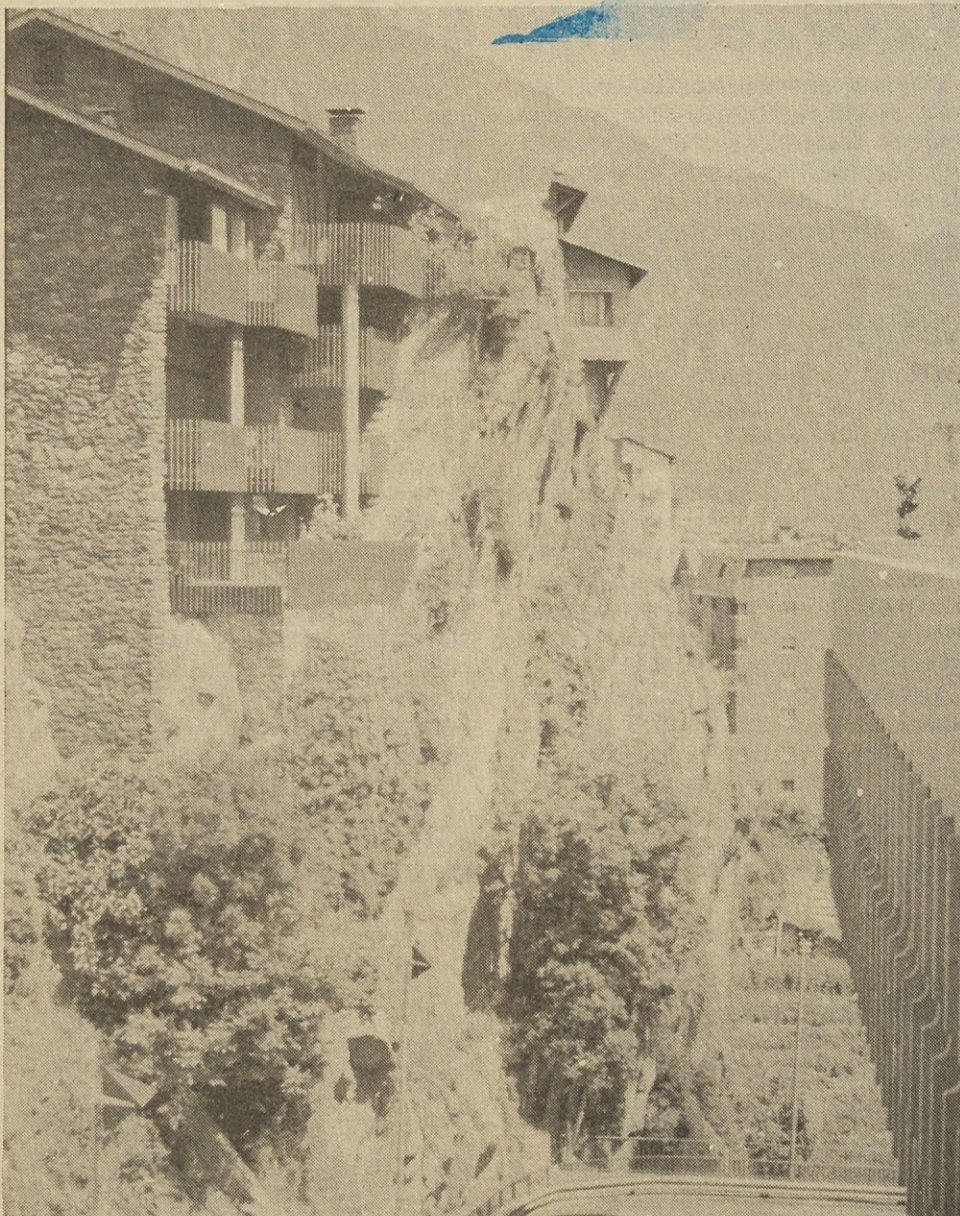
In tako se je začelo. Vedeli smo, da v nobeni zadevi ne smemo čakati do zadnjega dneva. Glavno breme organizacije je prevzel Burgerjev Tone iz Avtomatike, ki ima v kraju Benasque pod Pireneji svojo »oštarijo«. »Burger bar« je pisalo na njej, ker pa je bil Tone na dopustu, je bil lokal zaprt.

Prevoz, zavarovanje, vize, vodniki, prenočišča in seveda denar, denar in še enkrat denar. Pa še sto drobnih, a važnih stvari po vrhu. Stiskali smo svoje majice, ki so nosile napis ISKRA YU PIRENEJI 87, z besnim bikcem Ferdinandom, ki nosi nahrbtnik z Iskri-
nim znakom.

Kaj bi še zavlačevali s pripravami. Tone je vse prima izpeljal. Vsak, razen vodnikov je prispeval 105.000 din, in delavcev Avtomatike, ki jim je dal sindikat nekaj denarja.

Resnična zgodba se je začela v četrtek, 2. 6. pred Halo Tivoli. Veliko starih prijateljev in znancev, pa nekaj novih obrazov, všteti »iskraša« iz Tolmina, se nas je z goro opreme zbralo pred Alpetourjevim manon. Šoferja Bojana smo že poznali, saj nas je večkrat vozil po jugoslovanskih hribih. A kaj, ko je bil tudi drugi šofer Bojan. Še Križaja nam je manjkalo, pa bi imeli pol slovenskih Bojanov v Španiji. Še nekaj nas je skrbelo. S seboj sta imela samo eno ženo, pa se je tudi to uredilo, saj je vedno spala le z enim Bojanom, pa še Bojana ji ni bilo ime.

Točno ob 16. uri se nas je 45 zbralo in se z rahlo tremo podalo na neznano pot. Edino Slokanov Janez je to pot šel že desetič v Španijo in če njega ne bi bilo z nami, bi se preklemano težko znašli. Študiral je namreč španščino. V Pamploni ima prijatelje alpiniste in tudi tokrat bo še ostal pri njih do sredine avgusta.

Hiše na skalah v Andori

Kaj bi pisal o naporih vožnje, o cestah, pa vendar, peljali smo se mimo Verone, Genova, Marseillesa, Perpignana v Andoro. Tu smo postavili šotore in prenočili. Oh Andora, obljubljene dežela, dolina za ljudi z dolarji, markami, fanki ali vsaj s kreditnimi karticami. Trgovina do trgovine, pa sem ter tja kakšen bife. Pri nas kot veste je ravno obratno. Na tisoče ur, akustičnih aparatov, kilogrami zlatnine, diamantov — ne to je bilo preveč za naše oči, kaj šele za žepe. Kaj boš ubožček jugoslovaneček z nekaj markami, pa še te smo nenehno »spreminjali« v lire, franke ali pezetze. Da, Andora nam je dala klofuto in nas postavila na trdna tla.

»Trgovina za Jugoslovene-govorimo angleški«, je napovedovala reklama v neki »štacuni« — opet naš! Dovolj o Andori, prehudo bi vam bilo, če bi izvedeli, kaj vse prodajajo in po kako nizkih cenah. Pa vse originalno, nič Made in Honkong.

Pa kaj Andora, prišli smo v hribe. Pardon, še nekaj. Ženske! Andora je državnica v stisnjeni dolini, nad katero bingljajo na tisoče ton

težke sklanate gmote, ki se bodo slej ko prej sesule v mesto tihotapcev. Dolina je dolga približno nekaj kilometrov, tako da na manjših zemljevidih ne morejo zarisati niti meje. Pa nazaj k ženskam. »Celo državo sem prehodil, pa niti ene fejest babe«, je rekel »manjak« Golobov Miro. On že ve, ko pa ima doma čudovito ženo, tri otroke, pa še Mihija pozna.

Prespali smo v kampu v centru mesta, kjer nam je ostalo v spominu pivo v literških steklenicah. Kot vsi pošteni Slovenci, smo bife izropali te okusne hladne pijače. Po nekaj urah vožnje smo končno prestopili francoško-špansko mejo, ter se peljali čez mesto Lerida, ki leži nekako med Zaragozo in Barcelono. Kakšni kraji in kakšna pokrajina. Vse deluje nekam otožno. Zgodovina, predvsem pa državljanska vojna sta uničili naselja, ter cerkve in gradove, ki se nahajajo na položnih gričkih. Catalonija in Aragonija, pokrajini po katerih smo se vozili, sta glavni žitnici Španije. Polja so se zelo bleščala v zrelem žitu in cvetočih sončnicah. Pa vendar me je prese-nečalo, kako malo ljudi je bilo videti na poljih. Morda je bilo to zatišje pred žetvijo.

Vzdrževanje šotora

Poletje je za nami. Nemalokateri Iskraš je svoj dopust ob morju preživel pod šotorom. Toda kdor svoj šotor po končanem dopustu brezskrbno vrže nekam v kot kleti in ga pusti tam ležati, se ne sme čuditi, če bo pred nastopom naslednjega poletja doživel neprijetno presenečenje. Zato smo se odločili, da vam v današnji rubriki predstavimo nekaj osnovnih pravil za prezimitev šotorov.

Šotorskih kril ne bi smeli načeloma nikoli zamotati skupaj s kovinskimi in lesenimi deli šotora in jih tako shraniti. Krila moramo pred prezimitvijo vedno še enkrat razgrniti, jih skrbno očistiti in posušiti. Če imajo gumijaste robove, je dobro, če le-te v zgibih namažemo z malo smukca. Ko smo jih skrbno zložili, svežnja šotorskih kril ne smemo za prezimitev trdno zvezati, temveč moramo paziti, da bodo zložena čimbolj narahlo.

Vse kovinske dele malo naoljimo, ali premažemo s sredstvom proti rjavenju. Vlažne kleti in podobni prostori niso ustrezni. Če se hrambi v garaži, ali kleti iz prostorskih razlogov ne moremo izogniti, moramo pod šotor vsaj položiti rešetko iz lesenih letev.

Večino delov in ves pribor — na primer palice, napenjalne vrvi, kline, napenjalne obročke in drugo — lahko zamenjamo sami. V vsakem primeru je priporočljivo, če to storimo že jeseni, saj ni gotovo, da bomo za svoj tip šotora dobili posamezne dele kar takoj v trgovini. V mnogih primerih bomo morali čakati, ali pa se obrniti neposredno na tovarno.

Kako šotor impregniramo?

Stene šotora moramo — predvsem, če so iz čistega bombaža — vsaka tri leta na novo impregnirati, torej zatesniti. Za to so na voljo posebne tekočine, ki jih nanesemo s čopičem, ali pa kar samo napršimo. Pri večini sodobnih šotorov, ki so skoraj izključno iz sintetične, ali mešanice s sintetično pa se moramo pozanimati pri proizvajalcu, kakšno sredstvo je zanje po daljši uporabi priporočljivo. Sodobne sintetične tkanine takšne obdelave ne potrebujejo več.

Če so nastala, na primer zaradi drgnjenja v blagu manjša netesna mesta, jih lahko zatesnimo za aerosolnim tesnilnim sredstvom v obliki pršila.

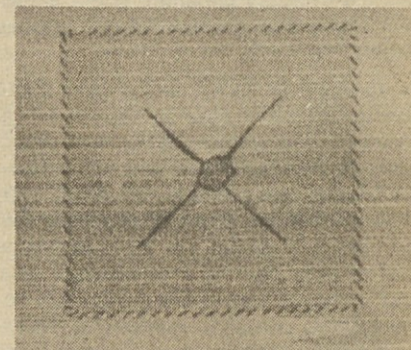
Ko zatesnjujemo, moramo šive pokriti z ustreznim voščenim sredstvom.

Popravljanje lukenj in zatrganin

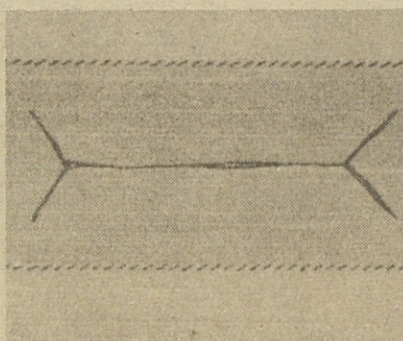
Pri večjih zatrganinah in luknjah, ki jih z lepljenjem ne moremo dovolj močno zakrpati, prišijemo na šotorsko blago zaplato.

Zaplato odrežemo tako veliko, da sega daleč prek zatrganega mesta. Z močno nitjo zaplato prišijemo (glej sliko).

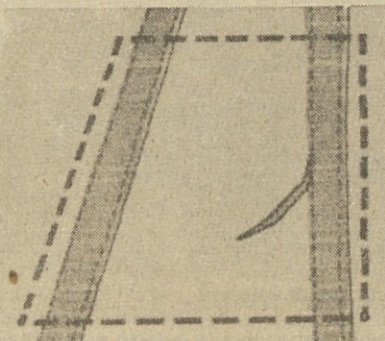
Zaplate namestimo vselej z notranje strani, razen če je blago zatrgano blizu

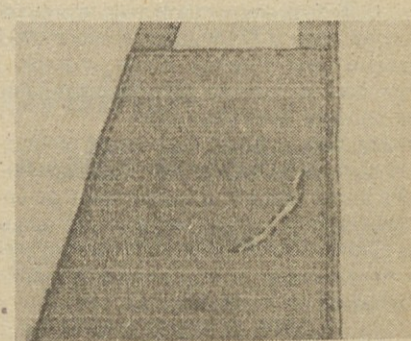
Zaplato prišijemo od znotraj prek luknje. Od zunaj naredimo čez luknjo štiri diagonalne vreze.

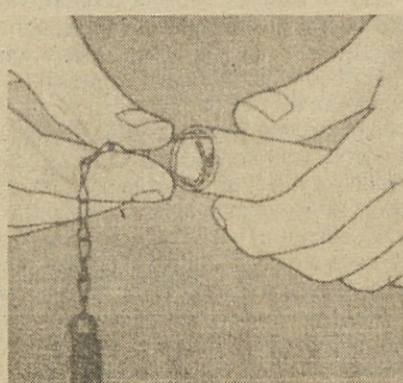
Vzdolžno zatrgano blago: od znotraj prišijemo zaplato. Pretrganino razširimo z diagonalnimi rezi. Robove podvihamo navznoter in jih prišijemo na zaplato.

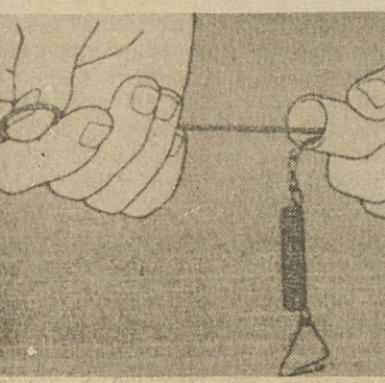
Če se blago zatrga do šiva, moramo z zaplato prekriati pretrganino in poleg nje ležati šiv ali šive. Povsod dodamo še okoli 5 mm za zarobek.

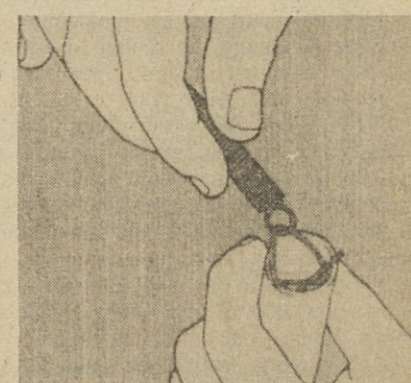
Zarobek na vseh štirih straneh zaplate zavijamo navznoter in ga od zunaj nardimo na šotor. Nato zaplato prišijemo na blago in šive.

Locen na koncu verižice stisnemo in potisnemo v ožjo cev.

Locen porinemo s ključem tako daleč v cev, da se vzmet dotakne cevnega nastavka.

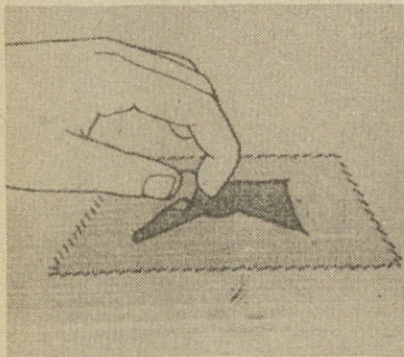
Drugi locen nalahno stisnemo in ga porinemo v drugo, širšo cev.

šiva. Vse šive natremo z voščenim tesnilnim sredstvom.

Blago je zatrgano ob šivu

Popravljanje pretrganin in lukenj v gladki ploskvi šotorskega krila je sorazmerno preprosto. Teže je, če sega pretrganina prav do šiva.

Tukaj je posebno važno, da so robovi dobro zarobljeni in skrbno izšiti, da se pozneje nikakor ne bodo več strgali. Če gre pri tem za šive, ki so pomembni za napenjanje šotora, je dobro, če jih potem še enkrat prišijemo.

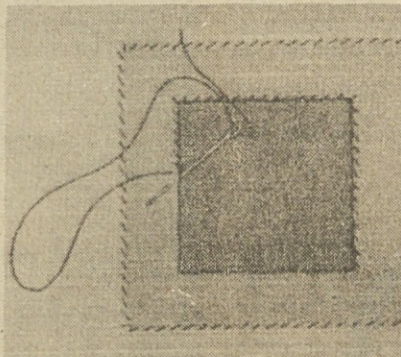

Trikotne dele blaga med vrezi preganemo navznoter tako, da nastane 15 mm širok rob.

Vzstavljanje nove zmeti v okvir

Kovinski sestavni deli šotorovega ogrodja so pogostokrat po parih speti z vzmetjo. Pri stalni rabi se lahko ta vzmet zlomi, ali izgubi svojo prožnost. Nadomestne vzmeti in potrebno orodje lahko kupimo v specializiranih trgovinah.

Posamezne cevi kovinskega ogrodja večinoma povežemo z vtikanjem enega v drugo in jih utrdimo z vzmetnimi zaskočniki. Če se ti zlomijo ali zataknejo, jih z ozkimi kleščami potegnemo iz cevi in nadomestimo z novimi.

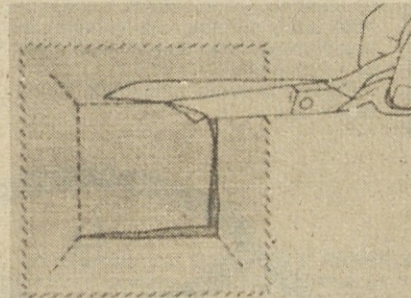
Zarobljene robove prišijemo od zunaj na zaplato. Šive zatesnimo z voskom.

Pri tem moramo paziti, da bomo čepek nove vzmeti naravnali po luknjici v cevi še preden zaskočnik porinemo v cev. Šele nato porinemo zaskočnik z izvijačem previdno tako globoko v cev, da čepek nalahno vskoči v odprtino. VŽ

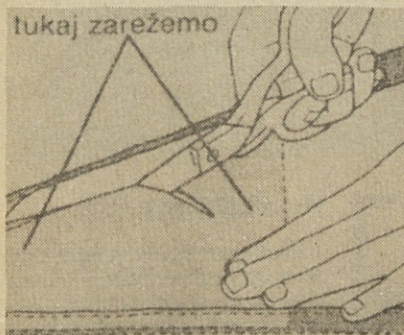
Mali oglas

Prodajam prenosni Hitachi kasetofon TRK-9230E, super bas, z ločljivimi zvočniki. Telefon: 723-116 (pop.), ali 721-722, int.: 498 (dop.)

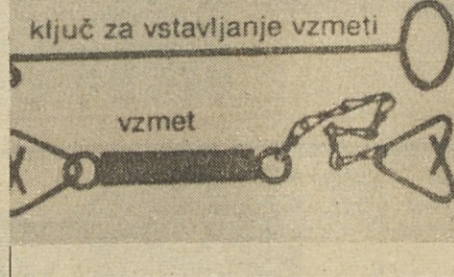
BROTHER OVER LOCK šivalni stroj prodam. Informacije: 571-106/286.

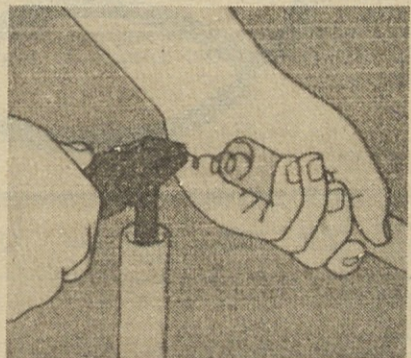
Blago je zatrgano v obliki črke I. na zatrgano mesto prišijemo zaplato. Pretrganino s škarjami razširimo v kvadrat. Robove kvadrata zavijamo navznoter in jih prišijemo.

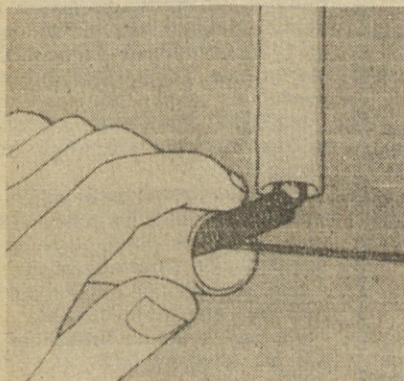
Tukaj zarežemo
Od znotraj zarežemo vzdolž podolžnih šivov tja do 25 mm do prečnih šivov, 40 mm za njimi zarežemo prečno, blago za 15 mm zavijamo in prišijemo.

KRPANJE ZATRGANEGA KRILA — Dobro je, če imamo vedno s seboj malo kontaktnega lepila in blaga za šotorsko krilo ali pa samolepilne krpe, da lahko manjše zatrganine takoj zakrpamo. S samolepilne krpe odtrgamo zaščitno plast in krpo od znotraj prilepimo na zatrgano mesto.

Poškodovano vzmet potegnemo iz obeh cevi ogrodja. Kupimo primerno vzmet za nadomestilo.

Spomočjo orodja porinemo verižico tako daleč noter, da vzmeti več ne vidimo.

Za silo si lahko odrežemo tudi kos blaga za šotore in ga nalepimo s kontaktnim lepilom.

Planinska sekcija kranjskih DO Iskra

PLANINSKI OBVEŠČEVALEC

Planina Korošica — Veliki vrh — Kofce

Planinska sekcija DO Iskra Kranj bo priredila v soboto 12. septembra prijeten planinski izlet z Ljubelja na planino Korošica in čez Veliki vrh na Kofce.

S posebnim avtobusom, ki bo imel odhod ob 6. izpred hotela Creina, se bomo peljali do karavle na Ljubelju. Po lepi pastirski stezi se bomo najprej povzpeli na pašniško planino Korošica (1538 m, 2 uri), kjer se bomo dobro odpočili in poskušali dobiti kaj domačega za pod zob (masovnek, kislo mleko...). Z vzponom bomo nadaljevali čez Hajnžovo sedlo (1708 m) in severozahodno steno na Veliki vrh (2088 m, 2 uri). Sestopili bomo na Kofce (1488 m, 1 ura) in čez Kal v Dolino (1,5 ure), kjer bo čakal avtobus. Potrebna je običajna planinska oprema. Za vodstvo bosta poskrbela planinska vodnika P. Globočnik in J. Trilar. Cena prevoza bo 1.000.— din.

Prijave in vplačila sprejema V. Pakj iz DO ERO, tel.: 2822 do srede 9. septembra.

Planinski SREČNO!

A. Novak

— Kako bi baza prišla do besede

TENISKRA '87. Tenisači kranjskih delovnih organizacij Iskre organizirajo 12. in 13. septembra 1987 9. tradicionalno prvenstvo posameznikov v tenisu TENISKRA '87. Pričetek tekmovanja bo 12. septembra ob 9., na igriščih TK Triglav v Kranju.

PROPOZICIJE TEKMOVANJA: Na prvenstvu lahko nastopijo zaposleni iz vseh delovnih organizacij v SOZD Iskra. Tekmovanje bo potekalo po pravilih Teniške zveze Jugoslavije. V 1. in 2. kolu se igra podaljšani niz, v nadaljevanju tekmovanja pa dva dobljena niza.

KATEGORIJE — Moški: A — do 35 let (roj. 1952 in mlajši), B — od 35 do 45 let (roj. 1951 — 1942), C — nad 45 let (roj. 1941 in starejši). **Tolazilna skupina** (oblikuje se po prvem kolu) — **Zenske:** brez starostne omejitve.

PRIZNANJA: Štirje prvouvrščeni igralci v vsaki kategoriji prejmejo priznanja.

PRIJAVE: Prijave zbira do 8. septembra Rajko Kožar, tel.: (064) 22-221, int.: 29-52. Prijavnina je 1.000 dinarjev. Ob prijavi dobite tudi vse dodatne informacije.

AVTOR: RUDI MURN	KROTA (MNOŽ.)	SEDEŽ LEKTORJA	KOPITAR AFRIŠKIH SAVAN	RENIJ	IGO GRUDEN	KRAJ PRI KRANJU	IZUMITELJ MOTORJA Z NOTR. ZGOREV.				
VISOKA TROBENTA V 17./18. STOLETJU											
ODPADNIK											
URADNI SPIS				DEL PLUGA	KUNTNER TONE						
SLOG					VRSTA META ŽOGE GLAV. M. BANGLA- DEŠA			KMETO- VALEC	HLADNO OROŽJE	ARABSKO RIŽEVO ŽGANJE	POŠKODBA
MESTO OB REKI TAJO SPANIJA							SLOV. SKLADAT. (VILKO) KONICA				
PRIJETEN VONJ						ODMEREK					
ČEŠKI PISATELJ (KAREL)						FEBRUAR					
NAD- STROPJE						ZMIKAVT		KARLOVAC			

Po Pohorju

Planinsko društvo Iskra Ljubljana bo organiziralo od 4. septembra do 6. septembra dvo in pol dnevni planinski izlet od Maribora do Slovenj Gradca — začetek Slovenske planinske transverzale.

Dobili se bomo v petek, dne 4. septembra ob 13. pod uro na ljubljanski železniški postaji in se z vlakom ob 13.40 odpeljali v Maribor, od koder se bomo z žičnico dvignili na vrh Pohorja, od tu pa bomo hodili dve uri do Mariborske koče, kjer bomo prenočili.

Naslednji dan bomo prehodili pot do Ribniške koče (hoje bo okrog 9 ur).

Tretji dan bomo prišli do Slovenj Gradca (hoje bo približno 5 ur. Od tod se bomo v popoldanskih urah vrnili v Ljubljano.

Izlet bo vodil naš odličen poznavalec Pohorja Dolfi Divjak.

Prijave sprejema Breda Jančar po telefonu 556-141, int. 506.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željenzov, tehnični urednik: Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 — telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica, Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.